

ÉLETTÜNK

XXIV. évf. 11. szám (24. Jahrg. Nr. 11.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1992. november.

P. SZÓKE JÁNOS SDB.:

Barátaink a halottak

November havában sokkal többet gondolunk elhunyt hozzátartozóinkra mint máskor. Halottak napján az egyház engedélyezi, hogy minden pap három szentmisét mutasson be az elhunytak lelkéért. A szerzetesi közösségekben zsolozsmáznak és rózsafüzért imádkoznak a halottakért, azokért is, akikre nem gondol senki sem. A sírokat is feldíszítjük még egyszer a tél beállta előtt. A gyertyák meleg lángja kimutatja szeretetünk jelét, de figyelmeztet bennünket az elmúlás valóságára is. A halottak tisztelete és a temetők gondozása minden időben magasabb kultúra jele volt és marad.

Jól emlékszem egy párbeszédre, amikor egy temetés után valaki a rokonok nevében megköszönte a szolgálatomat. Megjegyezte, hogy könnyű a papoknak, hiszen a sok temetési szertartás már annyira megedezte őket, hogy fel sem tudják mérni a gyászolók fájdalmát, ame-

lyet egy kedves személy távozása jelent. Megnyugtattam, hogy nálam ez nem így van. Bár szívesebben keresztelek vagy esketek, mert akkor az élet indul útjára, az nekem is öröm és együtt örvendek az örvendezőkkel. Gyorsan hozzáfűztem azt is, hogy azért a halálesetek engem is érzékenyen érintenek. Bárki hal meg, tudom, hogy űrt hagy maga után és teljesen bele tudom magam élni a gyászolók érzelmi világába. Amikor pedig arra gondolok, hogy vajon hogyan állta meg az első ítéletet az Isten előtt, — és ez a lényeg — akkor csak az Ő végtelen irgalmára hagyatkozhatom.

Már gyermek koromban, mint ministráns sok temetésen vettem részt. Több tragikus jelenetre emlékszem vissza. Volt aki toporzékolt bánatában és úgy siratta az elhunytat. Azt gondolta talán, hogy ez úgy illik. Amikor a búcsúztató pap vagy a kántor az elhunyt hozzátartozóit névszerint megemlítette vagy kiénekelte, sokan azt gondolták, hogy az a jeladás a felzokogásra, különben a nép kibeszélhetné őket. Egyszer még azt is tártam, hogy valaki fájdalmában a koporsó után akart ugrani. Nem megszólás ez. Nincs rá jogom. A gyászolók lelkébe nem láthattam soha, még akkor sem, ha jól ismertem őket.

Más volt a helyzet, amikor azokra gondolok vissza, akiket ugyan megtört a gyász, mert ők is érezték a halott után visszamaradt űrt, mint a hangosan felzokogók. Mégis uralkodtak könnyeiken, inkább befelé fordulva és imádkozva gyászoltak. Biztos vagyok benne, hogy a gyászt nem lehet lemérni sem hangos zokogással, sem befelé folyó könnyel. Arra is mindig elevenen gondolok, amit Jézus mondott a naimi özvegynek: „Ne sírj!” — tehát vigasztalásra és részvétre mindenkinek szüksége van. Biztos, hogy a halál nem lakodalom. Mégis gondoljuk meg, hogy akik velünk együtt haladtak a vándorúton, azok nem hagytak el, csak megelőztek bennünket. Egy jó barátom egyszer azt mondta híveinek amikor a keresztény értelemben vett halálról beszélt, nem temetésen, hanem egy baráti beszélgetés alkalmából, hogy ne legyünk olyanok a mély fájdalomunkban, mint a vakondok, amely nagy szorgalommal a föld alatt csak a sötétben turkál és nem látja a csillagok szépségét.

Amikor eltemetünk valakit vagy a temetőben sétálunk és elhunyt szeretteinkre gondolunk, ne felejtsük el soha, hogy a földi halál által okozott veszteséget nem szabad véglegesnek tekinteni. A keresztény hit és remény világítsa be utainkat: Isten magához ölelő szeretete nem múlik el soha, ezért biztos, hogy aki Istent szereti, az megmenekül a haláltól is. Ennek természetesen a fordítottja is igaz: ha könnyelműen elutasítjuk Isten barátságát és mindazt ami Őhöz fűz és az ember által kiesztetett istenellenes magányba savanyodunk, akkor áll be csak az igazi halál. Nem a biológiai ha-

lálra gondolok, hanem arra az elmúlásra, amelyik tönkreteszi egyéniségünket, ki ragad abból az atyai közelségből, amelybe Isten a teremtés és a megváltás által meghívott bennünket. Erről a halálról szól hozzánk Isten a Szentírás szavaival: „Ma tanulnivaló ellenetek az eget és a földet: életet és halált, áldást és átkot tártam szemetek elé. Így hát válaszd az életet, hogy te is, utódaid is életben maradjatok, szeresd Uradat, a te Istenedet”. (MTörv. 30,19)

A Biblia nem egy filozófiai vagy természettudományos tartalmú könyv. Az emberi lélek halhatatlanságát feltételezi anélkül, hogy azt részleteiben megmagyarázná. Arra viszont világosan felhívja a figyelmünket, hogy csak az „él” igazán, aki a hit és szeretet kapcsán át ragaszkodik az Istenhez. Ha ezt a tényt nem felejtsük el és így élünk, akkor a halál életünket csak tökéletesebbé teszi. Erről a tényről nagyon szépen imádkozik a pap a halottak miséjében: „Mert híveid élete, Urunk, megváltozik, de meg nem szűnik és amikor halandó testünk enyészétnek indul, a mennyben örök ott-hon várja”. Ezért gondoljuk meg, hogy a jó halálra csak jó élettel lehet felkészülni. Aki Isten irgalmában nem kételkedik és akit az emberi gyarlóságok nem terítenek két vállra, az mindig fel tud állni a bűnből és annak hite az örök boldogság reményét jelenti. Isten az ilyen lelket nem taszítja el, hanem inkább magához öleli.

Erre utal a II. Vatikáni Zsinat utáni liturgia is. A gyász fekete színét sok helyen felváltja a bűnbánat színe, a viola vagy egyenesen a fehér, a menyegzős ruha színe. Ahogy meghaltunk Krisztusban, benne fel is támadunk és az örök menyegzőn Vele együtt leszünk. Más helyen a temetési szertartás alatt az öröm hangján „Alleluját” énekelnek, hogy kifejezzék az atyai házba való visszatérést.

Sokszor tapasztaltam egyházi körökben, hogy a temetés utáni gyászos hangulatot hamar felváltotta a feltámadás örömeinek győzedelmes előérzése. Ez nem azt jelentette, hogy nem fájt a szeretett személy távozása. Inkább arra következtettek, hogy a hitből fakadó remény világosította meg az elválás fájdalmát. Az örökkévalóság fényében a földi élet utolsó betegségét, a szenvedést, a meg nem értést és a csalódást a megváltás és az örök élet tudata váltotta fel. A halál kibogozta az összekuszált csomókat és a lélek megszabadult a rabság láncától. A Krisztusban elhunyt lelkek a föld ködös horizontját az örökkévalóság fényével cserélték fel. Előttük minden képtel megoldódott már és ami bizonytalan volt, azt már szemtől szemben látják. És mindezt sajnáljuk elhunyt testvéreinktől és visszavánjuk őket oda, ahonnan elköltöztek? Ne tegyük! Inkább annak örvendjünk, hogy ők az első próbát már megállták. Nekünk még fel kell készülni rá!

Vasárnapi gondolatok

AZ ÉVKÖZI 33. VASÁRNAPRA
(november 15.)

*(Jönnek napok, amikor . . . mindent lerombolnak a jeruzsálemi templomban.)
Megkérdezték: „Mester mikor történik mindez? És milyen jelek előzik meg?”
(Lk 21,7)*

Örök emberi vonás, hogy az ember fűrkészi a láthatatlan jövőt. Különösen a csapások ellen szeretne védekezni. Kíváncsisága határtalan — lásd a horoszkópokat a napi- és hetilapokban. Jézus jövendölése félelmet kelt az emberekben: a bizsergő bizonytalanság érzésétől a legmélyebb élet-féltésig megtalálható minden fokozat. Érti kiszolgáltatottságát, kicsinységét. Mindent meg akar tenni saját védelmére — s elfelejtkezik Jézus segítségéről . . .

Akkoriban hittek az emberek a jelekben — azért érdeklődnek behatóan az eseményt előző jelek iránt. A jelek ma is léteznek, de a mai embert nem érdeklik. Még nyelvhasználatunkban is alig használjuk a „jel” szót (többet a jel-szót!) Hamis és ingatag biztonság-érzetben élünk . . .

KRISZTUS KIRÁLY VASÁRNAPJÁRA
évközi 34. vasárnapra
(november 22.)

*A katonák is elébe álltak, ecettel kínálták és csúfolták: „Ha te vagy a választott nép királya, szabadítsd meg magad!”
(Lk 23,36—37)*

Kik voltak ezek a katonák? Egyszerű emberek, akik nem ismerték az ószövetségi messiás-jövendöléseket, messiás-hitet, nem ismerték Jézust tanításában, csodáiban, így elfogadták a saját népe által halálra adott ember kínzását. Erre parancsot is kaptak ráadásul. Nem így képzelték el a királyt. Jézus királysága botrány volt szemükben . . .

A vérvesztés súlyos nedvességhiányt okozott Jézus szervezetében, ami erős szomjúságot okozott. Ha vizet nyújtanak neki, az fokozza a sebek vérzését, a szenvedést. Az ecet részben szüntette a kínzó szomjúságot. Tettükben volt egy csepp emberiség is az adott körülmények között.

Úgy vélték, ha azok, akiknek tudniuk kellene, kicsoda Jézus, azok csúfolják, akkor ők is csúfolhatják . . . Mennyi ilyen „katona-lelkű” ember él ma is . . . A választott nép „jópéldája” rájuk ragadt. — Ránk milyen példa ragadt? S a ránkbizottakra?

ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJÁRA
(november 29.)

*„Ha ketten lesznek kint a mezőn, az egyiket fölveszik, a másikat ott hagyják”.
(Mt 24,40)*

*Jézus a világ végéről, az ítélet napjáról, dicsőségében történő eljövételéről
(Folytatás a 2. oldalon)*

Ének a halálról

*Oh halál! mért nem lehetsz te
Olyan meghitt barátunk,
Kit reggel vagy késő este
Mindig szívesen látunk?
Miért riad meg tőled
Ösztön-szerűen az élet?
Hogy bár olykor esdve kérünk,
Mégis ha jössz, elfagy vérünk.*

*Tudom, hogy földi életem
Bizonytalan s mulandó;
Öröknek azt nem vélhetem
Ami bennem halandó.
De részt nyertem az égből
A teremtő kezéből
És azzal, úgy kívánkozom,
Az égiekhez tartozom.*

*Látom, hogy fölfelé lobog
A tűznek tiszta lángja,
Fölfelé áraszt illatot
Rétek, mezők virága . . .
Hamv és kóró ide lenn
Elenyészik hirtelen,
Példázza porló testemet;
A láng és illat lelkemet.*

*Bízást megyek hát útamon,
Nem tántorít a kétség;
Világossá lesz egykoron
Előttem a sötétség.
A földi pálya vége
Lelkemnek menedéke,
Engem azon túl is vezet
Én Istenem, a te kezéd.*

Lévay József (1825—1918) *

* Lévay József református földműves családból származott. Mindmáig a leghosszabb életű jelesebb magyar költő: két évvel volt csak fiatalabb Petőfinél, de megélte még az első világháború végét. Néhány klasszikussá vált költeménye irodalmi halhatatlanságot biztosít nevének: ő hagyta ránk a régi magyar szüretnek feledhetetlen képét (Szüretünk) és ő zokogta el a hontalanság fájdalmát, az idegen tenger haragosan mormoló zúgását (Mikes). Egész költészetét áthatja mélyen gyökerező vallásos hite. (Sz.)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

Miben szolgálhat a New Age okulásunkra?

A felvetett kérdést nem kell úgy érteni, mintha a majd kétezer éves katolikus egyháznak a New Age iskolájába kellene járnia. De minden tévedésben van valamilyen igazságfoszlány is. Mégiscsak elgondolkoztató, hogy ez a zavaros mozgalom, melynek még egységes tana sincsen, oly rohamosan terjed. Mi az, ami az embereket, olyanokat is, akiknek lelki igényeik vannak, ehhez az új váláshoz vezeti? Véleményünk szerint a New Age sikerét nagyrészt annak köszönheti, hogy híveinek azt nyújtja, ill. látszik nyújtani, amit a „sacrum” és „mysterium” szavakkal szoktunk kifejezni. A „sacrum” szakralitást, szent, szentséges dolgot jelent, a „mysterium” pedig rejtett, titokzatos igazságot. S ha nem is lehet a New Age terjedését azzal magyarázni, hogy az Egyház veszített volna szakralitásából, misztérium jellegéből, — a New Age amúgy sem az egyház köréből szokta toborozni követőit — feltűnő sikere alkalmul szolgálhat nekünk arra, hogy saját házukban körülnézzünk.

A New Age, mint általában a keleti vallások, ezotérizmusa, szimbolikus szertartásai által főképpen az emberek érzelmi világához szól, sőt annyira megy, hogy mesterként eszközökkel híveit

VASÁRNAPI GONDOLATOK

(Folytatás az első oldalról)

beszél. A mezőn lévő „egyik” ember Isten akarata szerint élt, ezért „felveszik” az örök boldogságba.

A mezőn történő munka mutatja: egyikük sem készült fel a nagy eseményre — nem is sejtették bekövetkezését. Mégis: az egyik lélekben készen állt az ítéletre napok, hetek, talán évek óta. — És mi...?

Másika vagy nem hitt Jézus eljöveteleiben, vagy nem fogadta el Istent és kegyelmi ajándékait, vagy más okból „még” nem készült fel az eseményre. Az ok végül is mindegy, a következők egy fontos: kizárta magát az Istenben történő boldogságból. Örökre...

ADVENT 2. VASÁRNAPJÁRA (december 6.)

Keresztelő János volt az, akiről Izajás próféta ezt mondta: „A pusztában kiáltónak üzenete: készítsétek elő az Úr útját, tegyétek egyenessé ösvényeit.” (Mt 3,3)

Szent hely volt a pusztaság — inkább sivatagnak kellene mondanunk több okból is — a városok-falvak zajával, bűneivel, emberi gyarlóságával szemben. Izajás próféta jövendölésében meghatározta és emelte a helyzet szentségét. Onnan jön az isteni üzenet az előkészületre. — Mi honnan kapjuk, vesszük az isteni üzenetet?

Előkészülni sokféleképpen lehet: ez minden ember saját dolga és feladata. Fő, hogy mélyrehatóan történjen. Egy életen át...

Mindenki érzi, milyen „hegyek-völgyek” keletkezhetnek emberek között, ha egyik megkárosítja a másikat. Bármilyen bűn létrehozhat szakadékokat. Hogy ez nincs rendben, fájdalommal érezzük. Jézus lelkünkbe-fogadásához egyenessé kell tegyük ezeket az „ösvényeket”. Ez maga is örömet okoz. Hát még Jézus érkezése...

Fejős Ottó

transzszzerű állapotba helyezi. Nos, az érzelem a vallásnak nem lényege ugyan, azonban mégis számottevő tényezője. Emberek lévén szükségünk van érzelmi, hangulatbeli élményekre is. Az egyház, ha mindig kerülte is az érzelmi túltengést, istentiszteleti cselekményeivel bőven gondoskodott a vallásos lélek jogos érzelmi igényeiről. A szentmisének azelőtt erősen szakrális jellege volt. Ünnepléses nagymisék, szimbolikus gesztusokkal átszótt liturgia, de még a titokzatos latin nyelv is hozzájárult e jelleghez. Azonkívül voltak szentségi áldások, litániák, közös rózsafüzér, keresztút, első péntek, engesztelő órák. Mindezt a zsinat utáni időben sokhelyütt egy csapással kisöpörték templomainkból. Maradt a szentmise. Nem lehet kifogásunk az új miserend ellen, józanul azt sem ítélni, hogy a szentmisét a nép nyelvén mondják, — (bár nem értjük miért kellett kezdetben megtiltani a latin misemondást) — és az új misét is lehet szépen, imádságos módon végezni. De a népgyülekezetek mintájára alakított szentmisék, az öt perc alatt „elintézett” kánonok, a pongyolán rögtönzött miseszövegek, a papnak az állandó csevegése bizony nem nagyon kedvez a szakrális élményszerűségnek. Érthető egy német papnak karikírozott megjegyzése: a régi liturgia úgy hasonlít az újhoz, mint a virágzó rét a sivataghoz, melyen még egy-kétkatángkóró díszleg. A karikatúrát sosem szabad szó szerint venni, de minden karikatúrában van valami igazság is. S jegyezzük meg, hogy a hívek tömegesen Lefebvrehez nem tanítása miatt — ezt nem is igen értették — hanem a szakrális módon végzett liturgiája miatt fordultak.

A New Age vallásos magvában van valami, ami figyelemre méltó: a misztérium, az istenséggel való kapcsolat keresése. Ez a kezdeti jó irány azonban csakhamar zsákutcába torkollik. Az igaz Isten helyébe az ember maga kerül. Ebben a pontban a New Age korunk újpogányságával közös nevezőre jut. Korunk csakugyan az embert isteníti, az embert tekinti cselekedetei végső normájának. Nos, ez a felfogás az Egyházban is érezteti magát. Nem mintha a teológusok Istent tagadnák. De vannak egyetemi professzorok, akik tetszetős érvekkel Jézus istenségét, eucharisztikus jelenlétét, testszerinti feltámadását, Mária szüzességét, az egyház krisztusi eredetét tagadják vagy kétségbe vonják. Ha az egyházi hatóság akárcsak kesztyűs kézzel is nyúl hozzájuk, a liberális beállítottságú papbarátaik a római restauráció áldozataként ünneplik őket. A II. vatikáni zsinat felhívta a keresztények figyelmét arra, hogy az emberiség földi boldogulására is legyen gondjuk, mint ahogy már az ősegyház is tette. Mindez jó és helyes lenne. Nem is az a baj, hogy az embereket a templomban felszólítják, hogy adakozzanak a fejlődő országok, az éhező népek javára, nem hiba, hogy a karitatív mozgalmak támogatását kérik. A hiba abban rejlik, hogy jóformán már csak erről beszélnek. Bűnről, a bűnbánatról alig lehet prédikációt hallani. Igen sok pap van, aki azt ismétli, amit az újságok amúgy is írnak, beszél mindenfajta nyomorról és bajról, olyan is akad, aki a szentbeszéd helyett mise közben filmet vetít az afrikai éhező gyermekekről. Beszélnek az aidsről, az erdők haldoklásáról, a víz szennyezéséről, az ózonhiányról, de alig beszélnek a megváltás misztériumáról, a kereszt-

tény keresztviseleséről, örök életről, kegyelemről, imáról. A kereszténység ereje rége óta a vértanúság volt, de manapság ki adná életét Drevermann és mások liberális, felhígított kereszténységéért? Nem akarunk senkit sem vádol-

CSERHÁTI FERENC (München):

Válás egyházi módra

Nemrégiben a bulvár sajtó feltűnő módon megszelleztette a hírt: a Vatikán érveitelennek és semmisnek nyilvánította Caroline monacói hercegnő első házasságát Philippe Junot francia kereskedelmi ügynökkel. Az ügy hatalmas port kavart fel világszerte és a házasság felbonthatatlanságának egyházi törvényére terelte a figyelmet. Sokan részrehajlással vádolták az egyházat. Mások úgy gondolták, hogy ma már az egyház sem tekinti minden körülmények között felbonthatatlannak a szentségi házasságot és engedve a kor divatjának, „megtűri”, megengedi a válást. Mit szól mindezekhez az egyház?

AHOL MÉG A PÁPA SEM SEGÍTHET

Napjainkban sokan megütköznek és megbotránkoznak az egyház bibliára alapozott és szigorú törvényén: „A megkötött és elhált házasságot semmiféle emberi hatalom és semmiféle ok nem bontja fel, kivéve a halált” (Az egyházi törvénykönyv, 1141. kán.). Ez Szentírás, katolikus törvényekre jellemző, kemény, félreérthetetlen, világos és ellentmondást nem tűrő parancs, amelyen senki sem változtathat, még a pápa sem. Vagy mégis?

A törvényben szembeötlő, hogy az egyházi házasság abszolút felbonthatatlanságához három elengedhetetlen előfeltétel szükséges:

1. A házasságot érvényesen kell megkötni. Létrejöttéhez semmiféle kétség sem szabad, hogy férjen. Az annak rendje- és módja szerint kell, hogy megtörténjen.

2. A házasságot „el kell hálni”, mert az csak így lesz valóban felbonthatatlan, ami azt jelenti, hogy a házasság (pápai intézkedéssel) felbontható, ha a házastársak azt még nem hálták el, vagyis nem „aludtak” és nem „éltek” együtt, a házasságban nem léptek egymással nemi kapcsolatba.

3. A házasság keresztények között kell, hogy létrejöjjön. Így lesz érvényes, szentségi házasság, amelynek felbonthatatlansága éppen ebből a szentségi jellegből származik. Hit és teológia nélkül ez már érthetetlen, és ezért ezt sokan nem képesek felfogni.

Próbáljuk meg itt röviden mégis felvázolni a szentségi házasság lényegét. A szentségek által az egyházban Jézus ereje működik tovább, az az isteni erő, amely annak idején átalakította és megújította az öt körülvevő világot. A szentségi házasság révén a házastársak éppen ebben az isteni erőben, segítségben, kegyelemben részesülnek. Istentől erőt és támogatást kapnak egymás kölcsönös gazdagításához, a személyes kiteljesüléshez, a gyermekneveléshez, az élet gondjainak elviseléséhez. Életüket „bekötik” a természetfeletti örök élet vérkeringésébe és ezáltal az végtelen, örök távlatokat nyer.

Ez a három követelmény azt mutatja, hogy a házasság felbonthatatlanságának igenis magas a mércéje. Ha az említett előfeltételek közül bármelyik hiányzik, már azt mondjuk, hogy a házasság nem

ni, csak hozzájárulni szeretnénk ahhoz, hogy lelkiismeretvizsgálatot tartsunk. Csak egy dolog lenne szükséges, az amiről Péter és János tanúskodott, amikor elhagyta a főtanácsot. Igen, komolyan kellene venni, hogy Jézuson kívül „nincsen üdvösség senki másban, mert nem adatott más név az ég alatt az embereknek, melyben üdvözülhetnének”. (Ap. Csel 4,12).

jött létre. Ilyenkor segítségünkre siet az egyház és kijelenti: Az említett feltételek hiányosságának esetén minden kereszténynek jogában áll felülvizsgáltatni és, ha ezt kívánja, semmissé nyilvánítatni egyházi házasságát. Erre való az egyházi házasságjog.

SZERETET HELYETT JOG ?

Sokan gyanakodva vagy éppen boszszankodva veszik tudomásul „Az egyházi törvénykönyv” létezését, az egyház jogi előírásait vagy kódexét. Ők előszeretettel állítják egymással szembe „Krisztus szeretetközösségét” a „jogok és törvények egyházi intézményével” és élesen különbséget tesznek „az egyház mint szeretetközösség” és „az egyház mint jogi intézmény” között.

Nem egyszer még a buzgó híveknek is kiszalad a száján: Miféle egyház az, amely csak vaskos törvénykönyvekkel képes rendet tartani saját berkeiben? Csak egyedül az egyházi házasságjogot 110 paragrafus, — a bennfentesek szóhasználatára szerint — kánon szabályozza! Vajon mi tartja össze az egyházat? A kényszerítő törvények? Vajon az egyház életét nem inkább a szeretet, a hűség és a hitbeli meggyőződés kell, hogy irányítsa? Az egyháznak vajon nem sokkal inkább a belső és szabadabb döntéseket kell szorgalmaznia? Mi fontosabb, értékesebb az egyházban: a belső hozzáállás vagy a holt betűk és parancsok precíz és könyörtelen megtartása?

Ezeket a kérdéseket a keresztények is felteszik, de ugyanakkor azt is tudják, hogy az egyház még nem az Isten országa. Az egyház gyarló, esendő emberekből álló földi közösség, amelyben világos szabályok szükségesek a jogrend kialakításának érdekében. E tekintetben az egyház sokat tanult a régi rómaiaktól, hiszen egykori jogrendszerük valamikor képes volt összetartani egy egész világbirodalmat.

A törvényeknek mindig az igazságot kell szolgálni. Az igazság békét terem, a béke meg harmóniát és rendet. Emlékezzünk csak vissza a kelet-európai zsarnoki rendszerekre! Hiányzott belőlük az igazi jog a törvény. Önkény és törvénytelen uralkodott bennük és ez szolgágra kárhóztatta az embereket. Szent Ágoston szerint a jog nélküli állam rablóbandához hasonlít. A tapasztalat azt mutatja, hogy a megkötöttségek és jogrend nélküli vallásos mozgalmakban ugyancsak hamarosan elburjánzik az emberi örület.

Minden törvénynek az ember javát kell szolgálnia. Mennyivel inkább az egyházi törvénynek! Az embernek joga van arra, hogy igazságosan bánjanak vele. A keresztényeknek is! Ha már most a házasság felbonthatatlansága a biblia alapján, mégoly szigorú és kegyetlen törvénynek is tűnik, az mégis csak javunkat szolgálja.

Ha Krisztina és Krisztián nem szabad elhatározásból, hanem a szülők „unszólására” vagy más „kényszerítő körülmények” miatt kötötte meg házasságát, akár azt mondjuk, hogy a házasság nem

(Folytatás a 4. oldalon.)

KERNY GÉZA (Linz):

A magyar nyelvű istentiszteletek megtartó ereje

A SZÓRVÁNYOK TAPASZTALATAI

A II. Vatikáni zsinat 1962 október 22-én kezdte a liturgikus konstitúció tárgyalását, és a nagy többséggel megszavazott szöveget 1963 december 4-én hirdette ki. Ennek következtében és a további liturgikus reformok folytán az addig csak néhány úgynevezett liturgi-

Mindszenty emléktemplom

Magasztos egyházi ünnepségre került sor Veszprémben október 8-án, Magyarország Nagyasszonya napján. A köznap ellenére is nagyszámú hívősergely gyűlt egybe, hogy részt vegyen a város egyik lakónegyedében, a Cholnoky telepen újonnan épült Mindszenty emléktemplom felszentelésén, egyben hódoljon a veszprémi egyházmegye egykori főpásztorának, Mindszenty József hercegprímás, esztergomi bíboros-érsek emlékének.

A 700 m² alapterületű, modern stílusban, tetővilágítással épült, vörösrézrel fedett templom felépítésére a vértanú bíboros hű titkárának, a Svájcban élő Msgr. Mészáros Tibor atyának kezdeményezésére és hathatós anyagi támogatása nyomán került sor. Tudvalevő, hogy a szentéletű bíboros-érsek nemcsak az istentelen kommunista rendszernek lett az áldozata, hanem a rövidéletű, nyilas uralkodó is megfosztotta őt szabadságától. 1944. november 27-én 25 papjával és kispapjával együtt először a veszprémi börtönbe zárták, majd Sopronkőhidára, a rosszlelkű fegyházba hurcolták. A 26 politikai fogoly között szenvedett a templomépítést létrehozó Mészáros Tibor is, valamint dr. Kögl Lénárd veszprémi kanonok, főszámvevő, aki a templomépítést irányította és most a templomszentelés szertartását végezte, koncelebrálva a szentbeszédet mondó Mészáros Tiborral, valamint többi „kőhidai” fogolytársával. Sajnos, a 26 rab pap közül 13-an már elköltöztek az élők sorából. Ők csak az örök haza magasságából gyönyörködhetnek az utókor megemlékező hálójában. A még élők közül is csak kilencen tudtak résztvenni a szép templomszentelésen. Jelen volt viszont Tóth László veszprémi ny. segédpüspök, továbbá Jersy Pavlik prelátus Lengyelországból. Velük együtt mintegy 50 paptestvér részvétele emelte a liturgia fényét.

Az egybegyűltek egyszívvel-lélekkel, belső áhitattal könyörögtek a vértanú bíboros szentéavatásáért. Hisszük és reméljük, hogy ebben az impozáns emléktemplomban gyakran megismétlődik az ima e nemes cél érdekében, de reméljük azt is, hogy a sok-sok ima meghallgatására talál az Egek Uránál és a Magyarország Nagyasszonyánál. Így talán megvalósul végre Mindszenty bíboros hő vágya: *Legyen Magyarország Mária országa!*

Tamás László plébános
(Zalaszentbalázs)

kus nyelv mellett a világ minden nyelve liturgikus nyelv rangjára emelkedett.

Magyarországon meglehetősen lendülettel ment végbe az anyanyelv bevezetése, pedig jócskán akadnak ennek a folyamatnak akadályai is. Így mindjárt a liturgikus könyvek kinyomtatásának akkori nehézségei, nem kevésbé az újdonsággal szembeni idegenkedés. A kezdet kezdetén egy liturgikus előadásban ironikusan hangzott el: a liturgikus reformnak három ellensége van: a pap, a kántor és a sekrestyés. De nem kevés hívő is akadt, akinek lélektani nehézséget okozott a megszokott latin nyelv elhagyása. Volt, aki vasárnap inkább nagy utakat tett, csak hogy latin nyelvű szentmisén vehessen részt. Mások viszont, ha nem is mind a hit elmélyülése miatt, hanem más, igencsak tiszteletreméltó indítókából, lelkesedéssel ünnepelték a változást. Ezek közé tartozott Ilyés Gyula, a magyar sorskérdések aggódó szószólója. Összesenodott itt a magyar nyelv nemzetfenntartó ereje és a nemzet lelkeségét tápláló szerepe.

Az előbbivel kapcsolatban egy el nem hanyagolható szemponttal utalok a szórványmagarságra vonatkozóan. Aki közöttük él, tapasztalhatja már a második nemzedék életében, milyen veszteség éri a magarságot. Még ha a családban mindig magyarul beszélnek is a szülők egymással és a gyermekeikkel, a testvérek egymáshoz már a befogadó ország nyelvén szólnak. Nem túl sok kivétel van, csak ha a szülők következetesen és színvonalasan tartják fenn és fejlesztik bennük a magyar nyelv ismeretét, illetve ha gyermekeiket magyar iskolába járatják. A nagy többség konyhanyelvet használ, szűk szókinccsel, bár az értelmiségi család szókinccse gazdagabb és színvonalasabb. Ez meglátszik gyermekeik magyar beszédén is.

Vannak, akik állítják, hogy gyermekeik jól beszélnek az anyanyelvet, ám tegyük egy egyszerű próbát a Toldi első sorával: „Ég a napmelegtől a kopár szik sarja”. Már azon, hogy „ég”, mást értenek, mint Arany János. S ha értik is a napmeleget, a kopár már a nagy többségük előtt ismeretlen szó, de a „szik” és a „sarja” szavak értelmét már alig akad köztük, aki megérti. Így azután nem is szívesen beszélnek magyarul, hiszen nehézségeik vannak gondolataik közlésében, maga a magyar kultúra elveszti náluk varázshatását. Megrendüléssel írta a magyar nyelvnek a távolban is hűséges rajongója, Márai Sándor: „A gyerekednek Toldit olvasod és azt feleli: oké.”

És itt lép be a magyar nyelvű istentisztelet a maga, nemcsak a szórványba szorultaknak hitét tápláló, hanem a nemzetet is összetartó erejével. Nyelvkincse roppant gazdag. A konkordancia csak az Újszövetségi Szentírásból 5524 szót tart nyilván. Ennek többszöröse az Ószövetségi szentírás szókinccse. Ehhez járul az egyházi énekek szövegeinek költői kifejezésekben bővelkedő gazdagsága. Az istentisztelet imaszövegei is növelik a résztvevők nyelvismeretét. Mindez rendszeres használatával a konyhanyelvet messze meghaladó ismereteket biztosít. De ehhez járul ugyancsak nagy mértékben a szentbeszéd. Az utóbbi már természeténél fogva példával, az evangéliumnak az életre alkalmazásának ezerféle változatával kimeríthetetlen té-

FRANK MIKLÓS:

Szent Gellért visszatért

Az ereklyéknek, azaz a szentek földi maradványainak tisztelete a kereszténységben belül is nem egyszer értetlenséggel találkozunk. Sokan egyféle bálványimádatot látnak benne, de legalábbis Isten központi szerepének csorbítását. A katolikus ember ezzel szemben úgy érzi, hogy ha Isten barátait és azt, ami belőlük ránk maradt, kegyelettel veszi körül, Istent dicsőíti, aki nagy dolgokat vitt végbe emberek által. Ez a gondolat inspirálta a magyar katolikus egyháznak és különösen is a szeged-csanádi püspöknek azt az óhaját, hogy *népiünk nagy apostolának, Szent István királyunk barátjának és fia, Szent Imre nevelőjének, Szent Gellértnek ereklyéi térjenek vissza annak a népnek fiai közé, amelynek Ő hozta Krisztus hitét és abba az egyházmegyébe, amelynek ő volt első püspöke*. Valahogy úgy, ahogy éppen napjainkban számos külföldre kényszerült magyarnak, köztük legújabb történelmünk nem egy kiváló egyéniségének hamvait hazaszállították ideiglenes külföldi temetkezőhelyükről.

Gellért püspök ereklyéinek sorsa éppoly hányatott, mint a népe, amelynek egész életét szentelte. 1046 szeptember 24-én elszenvedett vértanúsága után a hívő magyarok előbb a mai pesti belvárosi templom helyén épült Boldogasszony templomban temették el, majd hét évvel később Csanádra szállították. A szent ereklyéinek sorsáról annyit tudunk, hogy egyes csoportok 1304-ben Prágába, mások Velence, Szent Gellért szülővárosa közelében fekvő Muránóba, továbbá Velence két másik templomába, és Bolognába kerültek. 1865-ben a velencei pátriárka az akkori győri püspöknek és későbbi hercegprímásnak, *Simor Jánosnak* küldött belőlük, aki saját székesegyházán kívül, szülővárosának és a *budapesti Központi Szeminárium kápolnájának* juttatott belőlük. A Csanádon őrzött ereklyék a Dózsa féle parasztlázadás idején elvesztek, Csanád vára ostromának estek áldozatul.

Szeptember 20-án végre teljesült a makört és így a szókinccs hatalmas bőrségét közvetíti.

Am visszatérünk a zsinat szándékához, ez pedig az Evangélium anyanyelven történő beplántálása a hívek lelkébe. A nyelv nem csupán eszköze a közlésnek. Az ember érzésvilágára fogalmi meghatározással ki nem fejezhető hatása van. S ha a mai ember idegenkedik is a pátosztól, ezt minden pszichológusnál jobban érzékelhetik Csokonai ódái lendületű szavai: „*Magyar nyelv! ... Teáltalad szólaltam én meg legelőször, teáltalad hangzott először az én fülemben az édesanyjai nevezet ... Teáltalad kérte az én csecsemő szám a legelső magyar eledelt, a te darabolt izceskéiden kezdettek kifeszteni az én gyermeki elmémnek első ideái ... ezer gyönyörűségek között röpködött a te harmódiás szavaidon az én fiatal múzsám, mint egy most született pillangó a rózsák és tulipánok himzett virágain.*” De itt a múzsa ihleténél mérhetetlenül többről van szó: anyanyelvünk szavai válnak a Szentlélek kegyelmének hordozóivá, kezdve a gyermeki imáktól az utolsó fohászig. Megrendítő élmény a szórvány lelkipásztora számára, amikor az idős haldokló magyar asszony a kórházban már nem reagál az idegen beszédre, de a magyar szóra még egyszer felnyitja a szemét. Utoljára. Ezt nem lehet elfelejteni.

csanádi egyházmegye régi vágya. A Máltai Lovagrend vatikáni nagykövetének és a Magyar Máltai Lovagok Szövetsége elnökének, *Kállay Kristófnak* kezdeményezésére és kérésére a velencei pátriárka, *Marco Cè bíboros* személyesen hozta el a muranói templomból, ahol őrizték, Szent Gellért egyik lábszárcsontját hazánkba és adta át, a szegedi Fogadalmi templomot zsúfolásig megtöltő hívőtömeg jelenlétében, az első csanádi püspök jelenlegi utódjának, *Gyulay Endrének*. E gesztus történeti jelentőségét érzékeltette a magasrangú állami és egyházi vezetők részvétele. Jelen voltak az eredeti csanádi egyházmegye területén ma létező egyházmegyéek főpásztorai: Aradról *Boros Béla* érsek, Temesvárról *Kreutzer Sebestyén* és Nagybecskerekéről *Huzsvár László* püspökök, Szabadkáról a püspöki helynök, továbbá a szomszédos egyházmegyéek főpásztorai, a kalocsai érsek, *Dankó László*, *Mayer Mihály* pécsi és *Takács Nándor* székesfehérvári püspökök, és természetesen *Paskai László* bíboros, esztergomi érsek, aki az ünnepi szentmisét együtt mondta a velencei pátriárkával és a jelenlevő püspökökkel és papokkal. A kormányt *Surján László* népjóléti miniszter, *Morvay István* belügyi államtitkár, a megyei önkormányzatot *dr. Farkas László* főispán, Szeged városát pedig *dr. Ványai Éva* alpolgármester képviselte.

Az ereklye átadási szertartása során elhangzott beszédek és az azt követő ebéden mondott pohárköszöntők azok számára, akik úgy vélték, hogy kizárólagosan vallásos jellegű eseménynek voltak tanúi, rámutattak annak politikai vonatkozásaira is. Cè bíboros pl. kiemelte Szent Gellért hídépítő szerepét hazája és Magyarország között és ennek aktuális jelentőségét: „*Abban az Európában, amelynek egyre inkább az egységre kell törekednie — mondotta — nekünk keresztényeknek jut a hídépítés feladata, az egység hídjé.*” Rámutatott arra is, hogy egy olyan világban, amely gyökeres változásokon megy át és egy olyan Európában, mely átalakulófélben van, Szent Gellért ereklyéje emlékezteti a fiatal generációt arra a feladatára, hogy tanúságot tegyen hitéről, amelynek jegyében az új Európának épülnie kell. Hasonlóan fogalmazott pohárköszöntőjében *Surján László* népjóléti miniszter, aki hangsúlyozta: „*Feladatunk, hogy Szent Gellértet lehozzuk az oltárról és próbáljuk élni tekinteni.*” „*Gellért példája azért is fontos, mert nemcsak mártírként, hanem tanítóként jelent meg. Ma nekünk ugyanazon az úton kell járnunk. A különbség az, hogy az akkori Európa az értékek teljessége lehetett, amit a mai Európáról nem lehet minden további nélkül elmondani. Az ereklye jel, mely ezekre az értékekre figyelmeztet — fejtette ki Surján László. Huzsvár László, nagybecskereki püspök a volt Jugoszláviában élő magyar és német kisebbség nevében köszöntö meg a velencei pátriárka ajándékát amely az ereklye visszatérésének éppúgy örül, mint Szeged. A nehéz kisebbségi sorsban az ereklye összeköt, nem mint csont, hanem, mint szentgellérti gondolat, amely egyesíti a megbocsátó lelkületet a népek békes együttélésének és felemelkedésének előmozdításával*” — mondotta Huzsvár püspök.

Szent Gellért ereklyéjét a szegedi dóm főoltára alatt helyezték el s az a márvány nyílásokon keresztül mindenki által megtekinthető.

GYERMEKEKNEK

Kedves Gyermek!

Ez alkalommal Krisztus Király ünnepére szeretném felhívni a figyelmeteket. Ugye, ha királyokról hallotok, mindjárt koronás uralkodókra gondoltok, akik bíborba-bársonyba öltözködnek, és akiknek szolgálhad lesi minden kézmozdulatát.

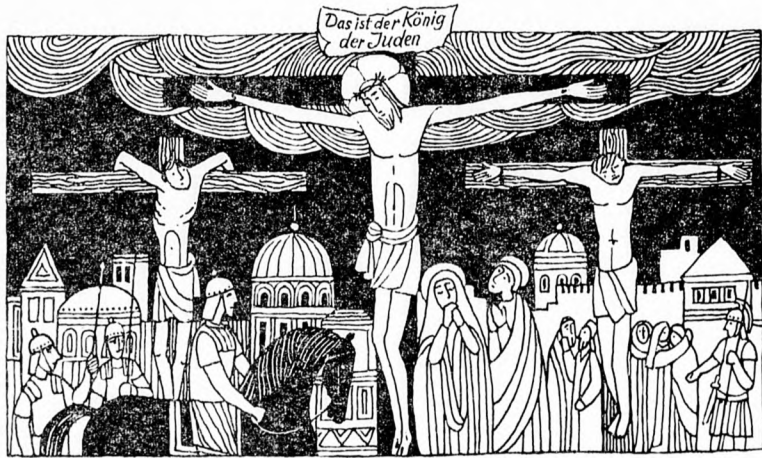
Mennyivel más képet festenek az evangéliumok Krisztus királyságáról: őt keresztre feszítették, tövissel koronázták, kigúnyolták, káromolták. Ő pedig a gúnyolódásra nem felelt és hatalmát sem vette igénybe, hogy ellenségeit elhallgattassa. Hát egyáltalán király, uralkodó az, aki így viselkedik? Ha Krisztusról van szó, akkor azt kell monda-

nunk, hogy igen. Mert az ő országát nem a földi országok, birodalmak mintájára kell elképzelnünk, és uralkodási módja is egészen újkeletű. Ő a szeretet országát alapította meg a földön és királya lett azáltal, hogy értünk szeretetből meghalt a kereszten. Szeretetének mindenhatóságát pedig bebizonyította azáltal, hogy három nap múlva még a halálon is győzedelmeskedett.

Országá ma is létezik, s tagjai lehetnek mindazok, akik hisznek a szeretet értelmében és erejében.

Nekünk, keresztényeknek, „krisztusiaknak” ebben az országban a helyünk. Jóságunkkal, szeretetünkkel teszünk tanúságot királyunkról és az ő országáról.

János atya

FIATALOKNAK

Kedves Fiatalok!

November 15-én, az évközi 33. vasárnapon a következő szentleckét olvasuk a szentmiséken:

„Tudjátok, hogyan kell minket követni. Nem élünk tétlenül közöttetek. Senki kenyerét ingyen nem ettük, hanem keserves fáradsággal, éjjel-nappal megdolgoztunk érte, hogy senkinek ne legyünk terhére.

Nem mintha nem lett volna rá jogunk, hanem mert példát akartunk nektek adni, hogy kövessétek. Már amikor nálatok voltunk, meghagytuk nektek, hogy aki nem akar dolgozni, ne is egyék...” (Szent Pál tessaloniki hívekhez írt 2. lev.)

Hányszor kérdezték a felnőttek, annak idején tőletek is: Na, fiam, mi lesz, ha nagy leszel? S akkor meglódult a fantáziánk, s elkezdtek sorolni álmaink mesterségeit: mozdonyvezető, tűzoltó, tengerész, úrhajós... Olvasván Szent Pálnak fenti sorait, mind az a kérdés motoszkál a fejemben: vajon hányunknak teljesült az álma? Azokká lettünk, aminek oly sokszor megálmodtuk magunkat? Vagy sokkal hétköznapibb, néhány álmainktól oly távol álló munkát végzünk, hogy már szinte be sem merjük

vallani? Hányan álmodták magukat egyszerű munkásnak, aki a futószalag mellett naphosszat ugyanazt a mozdulatsort végzi? Vagy éppen napszámosnak, kiszolgálónőnek, szemetesnek...? Ugye szinte senki?

Pedig minden munka, amely az ember testi-lelki javát szolgálja, áldás, Isten ajándéka! A Szentírásnak ez a tanítása: a munka az a valami, amit az ember még az Édenkertből hozott magával — „műveld és őrizd” — tehát, ami az ember ősi, Isten által elgondolt teremtésrendjéhez tartozik. Isten rendelése pedig mindig ajándék. Az első emberpárt a bűnbeesés sokmindentől megfosztotta: a halált nem ismerő élettől, Isten közelségétől, a gondtalan élettől... de megmaradt számukra, s így mindannyiunk számára is a nagy ajándék: Isten teremtő munkájának folytatása, az a nagy lehetőség, hogy ezt a csodálatos, szép világot munkánk — ami néha valóban fáradságos és nem éppen a „megálmodott” — szebbé, az ember számára igazi otthonná változtassuk!

Kedves Fiatalok!

Hányféle munka van? Mondják, kétféle: szellemi és fizikai. Én hozzátenném: LELKI. Ez nem egy harmadik fajta munkát jelent, hanem a munka minőségét. A szellemi és fizikai munkát is lehet lelki módon végezni, lélekkel, — s mind a kettőt lélek nélkül.

Bármilyen nehéz, fáradságos, idegesítő... Szívesen és lélekkel! Azzal a lélekkel, amellyel imádkozni szoktál, amely misére-istentiszteletre fordítja utad. Meglásd „meglelkesedik” kezded alatt az élettelen szerszám, gép, minden. Értelmet nyer a munka, bármilyen értelmetlennek is látszik, mert így az Úrnak szolgálsz, s ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az embereknek.

Hiszitek-e azt, hogy bármilyen munkát is kell végeznetek, Isten munkatársai vagytok egy olyan világban, amelyik könyörög egy kis szeretetért, igazságért, békeességért?

Pál atya

Európai karitás-konferencia Budapesten

Az európai karitás-szervezetek két-évenként megismétlődő találkozóit már az elmúlt évtizedek során is mindannyiszor fontos eseményként könyvelték el, nemcsak a szervezeten belül, hanem Európaszerte a kontinens szociálpolitikai kérdésekben illetékes grémiumaiban, az Európa Tanácsban, az Európa Parlamentben és az Európai Közösség brüsszeli székházában is. Ez nem véletlen, hiszen a Katolikus Egyháznak ez a hivatalos nemzetközi segélyszerve, a Nemzetközi Vöröskereszt mellett, világszerte a legnagyobb és legtekintélyesebb ilyen természetű intézmény. Az európai karitások pedig ennek gerincét képezik, nemcsak anyagi lehetőségeiket tekintve, hanem élenjáró szociális kezdeményezéseik miatt is.

Éppen ezért nagy jelentőségű, hogy az *Europa Caritas* ezévi megbeszélései színteréül a magyar fővárost választotta s ezzel első ízben tanácskozott olyan országban, amely még néhány évvel ezelőtt a Varsói Szövetség tagállamai közé tartozott és amelyben az egyháznak nem volt megengedve a szó szoros értelmében vett szociális munka.

A szeptember 24-e és 29-e közt lefolyt találkozóknak a témája is indokoltá tette, hogy olyan országban rendezék, amely a köztudatban a híd szerepét tölti be Nyugat és Kelet között. Arról tárgyaltak ugyanis a 31 európai országból hazánkba érkezett kiküldöttek, hogyan lehet a karitások közti együttműködést kelet-nyugati viszonylatban hathatósabbá tenni. Munkacsoportokban vitatták meg a nemrég alakult, vagy még alakulófélben lévő közép- és kelet-európai karitás szervezetek problémáit. Szó volt szervezési feladatokról, a munkatársak kérdéséről, a sajtóval és egyéb médiákkal kialakult kapcsolatokról és a karitások szerepéről az állami és társadalmi szervekkel, valamint más keresztény és felekezeten kívül álló segély szervezetekkel való együttműködésről. A megbeszélések során, amelyekben többek között résztvettek a moszkvai, az ukrán, a romániai, délszláv — tehát szerb, horvát és szlovén —, továbbá a szlovák és litván karitások felelős vezetői, a nyugati karitások szakemberei voltak azok, akik tanultak és igyekeztek megérteni kelet-európai testvérszervezeteik problémáit, és velük együtt keresni azok megoldását.

A konferencia jelentőségét érzékelteti, hogy azon résztvevett a vatikáni Keresztény Egység Tanácsának elnöke, *Cassidy bíboros*, aki előadást tartott a kapcsolatokról a keleti ortodox egyházakkal, kiemelve a karitás fontos szerepét az újabban felmerült feszültségek leépítésénél. Jelen volt *Alois Wagner* püspök, a pápai „*Cor Unum*” Tanács alelnöke, amelynek feladata az egyház karitatív-szociális tevékenységének egymásra hangolása, továbbá *Alfons Gregory* brazil érsek, a Caritas Internationalis elnöke, a kelet-közép-európai karitások püspöki elnökei közül pedig *Czeslav Domin*, a lengyel és *Takács Nándor* a magyar karitás elnöke. A találkozó alkalmából rendezett fogadásra eljött *Paskai bíboros-prímás*, *Seregély István* egri érsek, a Magyar Püspöki Kar elnöke, helyettese *Gyulay Endre* szegedcsanádi püspök, *Surján László* népjóléti miniszter, több magasrangú kormány-képviselő, a diplomáciai testület több tagja, nemkülönben *Kozma Imre*, apostoli protonotárius-plébános, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat elnöke. A „Caritas Europa” elnöke, *William*

Kennedy püspök, a konferenciát követő sajtókonferencián kijelentette, a találkozó egyik legfontosabb eredményének tekinti, hogy Kelet és Nyugat között kölcsönös megértés alakult ki és ez a legjobb alap azoknak a konkrét terveknek megvalósítására, amelyekben megállapodás jött létre. Természetesen megvitatták a volt Jugoszláviával kapcsolatban felmerült problémákat, köztük a segélyezés és a menekültkérdés során tapasztalt nehézségeket is. A Magyar Karitás is beszámolt eddigi munkájáról a déli határon át érkező menekültek ellátása terén és rámutathatott a Püspöki Kar felhívása után a magyarság minden rétegében országszerte észlelt segítőkészre. A konferencia végén a résztvevők nyilatkozatot fogadtak el a volt Jugoszláviában dúló háború kapcsán.

Frank Miklós

AZ EURÓPAI KARITÁSZ SZERVEZETEK NYILATKOZATA

A CARITAS INTERNATIONALIS — a Nemzetközi Karitás — és 31 Kelet- és Nyugat-Európai ország karitás szervezetének képviselői, akik 1992 szeptember 24-e és 29-e között Budapesten tartották regionális konferenciájukat, megvizsgálva az európai országok közti együttműködés problémáit és kilátásait, mely sajnálattal állapították meg, hogy ezt a törekvést nagy mértékben megnehezítette a volt Jugoszlávia területén tovább is folytatódó abszurd és ember-telen háború.

Az európai karitás szervezetek nyilvánítják készségüket hálózatuk emberbaráti akcióinak további támogatására és

K Ö V E T E L I K,

hogy az európai államok kormányai, valamint az Egyesült Nemzetek, kezdeményezzenek — a kizárólagosan humanitárius akciókra való szorítkozás helyett — valóban hatékony politikát ennek a háborúnak a megállítására, hogy kialakulhasson a bizalom légköre a volt Jugoszlávia népei között és ezek újra elkezdhessék a normális polgári és társadalmi életet;

— nyissák meg időközben minden európai ország határát, hogy lehetővé tegyék a lakóhelyének elhagyására kényszerült lakosság számára, hogy átmeneti megoldást találjon, különösképpen a tél közeledtével való tekintettel;

— támogassák anyagilag azokat az országokat, amelyek befogadják a védelmet kereső személyeket;

— ítélik el a fegyveres erőszak alkalmazását és szerezzenek érvényt az ENSZ embargóra vonatkozó döntésének;

— irányozzanak elő közvetlenebb és hatékony beavatkozást az ENSZ-csapatok részéről, hogy azok védelmet nyújthassanak a védtelen emberi életek megőrzésére, hiszen számosan — beleértve az ENSZ katonáit — fizettek életükkel ebben az abszurd konfliktusban, miközben paradox módon a nemzetközi politika felelősei elkerülték, hogy politikailag vállalják ezt a drámát.

Budapest, 1992 szeptember 29.

ÖREGKOR

Egyre sötétebb alagút.

De egyre fényesebbek a lámpák.

Rónay György (1913—1978)

VÁLÁS EGYHÁZI MÓDRA

(Folytatás a 2. oldalról.)

kor az egyház jogtörvényeivel segítségükre siet és ha akarják, felülvizsgálja különös módon kötött házasságukat. Ha egy házasságszédelgő lépre csalt és úgymond boldogtalan házasságba kényszerített egy jóhiszemű, ifjúsága végéhez közeledő, hiszékeny és jámbor leánykát, és őt, mindezek tetejében, még a házasság felbonthatatlanságával is „zsarolja”, csak hogy vagyonát tovább élvezhesse, akkor itt a legfőbb ideje annak, hogy az egyház jogtörvényeivel a „becsapott” lány segítségére siessen.

Az egyházi jog és ezen belül az egyházi házasságjog szükséges és az mindannyiunk javát szolgálja.

(Folytatás következő számunkban.)

Hírek - események

KADA LAJOS ÉRSEK
MAGAS KITÜNTETÉSE

A Magyar Köztársaság elnöke — a miniszterelnök javaslatára — Kada Lajos érseknek, a jelenlegi bonni Apostoli nunciának, a magyar nép és az egyház érdekeit szolgáló több évtizedes tevékenysége elismeréseként a „Magyar Köztársasági Érdemrend csillaggal díszített középkeresztje” kitüntetést adományozta. A magas elismerést Göncz Árpád köztársasági elnök október 1-én a Parlament Munkácsy termében adta át. Az ünnepségen jelen volt a kormány számos tagja, Paskai bíboros-prímás, Seregély István egri érsek, továbbá Angelo Acerbi érsek, budapesti apostoli nuncius. (M. K.)

*
Mindszenty emléknapot rendeztek október 30-án Felsőpetényben és Rétságon, visszaidézve a vértanú primás útját kiszabadulása után. Az ünnepségen, amely a felsőpetényi Almácssy kastély parkjában kezdődött, résztvett többek közt Paskai László bíboros prímás, Seregély István egri érsek, a Püspöki Kar elnöke és Keszthelyi Ferenc váci püspök is. A szentmise után felavatták a Mindszenty emléktáblát. A rétsági laktnyában ugyancsak Mindszenty emlékmű és csapatzászló megáldására került sor.

*
A Magyar Protestáns Közművelődési Egyesület, a Keresztény Ökumenikus Baráti Társaság és az ugyancsak ökumenikus jellegű Márton Áron Társaság a kassai vértanú halála évfordulóján, felhívást tett közzé, koszorúzzák meg a kassai vértanú oltárát és a gályarabságot szenvedett protestáns prédikátorok debreceni emlékoszlopát, amelyre már II. János Pál pápa koszorút helyezett el. A kassai ünnepség szeptember 13-án a gyönyörű gótikus székes-egyházban folyt le. A szervezetek felhívásukban rámutattak arra is, hogy a három katolikus vértanú származásánál fogva a közép-európai népek együttélésének és kiengesztelődésének tanúja. (MK)

*
„Hiszek a katolikus egyházzal való kiengesztelődésben és remélem, hogy ez még halálom előtt megvalósul” — mondotta George Carey Canterbury érsek, az angol egyház primása, a taizéi ökumenikus közösségben tartott találkozón, amelyen több mint ötezer európai, köztük ezer anglikán fiatal volt jelen. A katolikus egyházzal kapcsolatban az anglikán primás annak a meggyőződésének adott hangot, hogy a két egyház kiengesztelődése rövid időn belül megtörténhet. Emlékeztetett arra, hogy az anglikánok már készen álltak a pápa „tisztelteteli primátusának” elismerésére. Újabban azonban akadályok merültek föl a párbeszéd folytatására, minthogy az anglikánok a nők pappászterelése mellett foglaltak állást. (M. K.)

*
II. János Pál pápa Alois Wagner püspököt, a COR UNUM = „Egy szív” elnevezésű pápai tanács alelnökét, érsekké — és egyben a Szentszék állandó megfigyelőjévé nevezte ki az ENSZ földművelési és élelmezési szervezeténél, a FAO-nál. Wagner püspök nemrégiben járt Budapesten, ahol a Szentszék képviselőjében résztvett a „Caritas Europa” konferenciáján.

*
Alexandru Todea bíborost, a román görögkatolikus egyház fejét, a tavasszal elszünetelt agyvérzés miatt egy osztrák kórházban ápolják. A fogarasi és gyulafehérvári görögkatolikus egyházmegyeik vezetésével II. János Pál pápa most „apostoli kormányzó” minőségben a kolozsvári görögkatolikus püspököt, George Gutiu-t bízta meg. Todeát, a román ellenállás egyik legkimagaslóbb

egyéniségét, 1950-ben titokban szentelték püspökké. 16 évet töltött börtönben, egy ideig Márton Áronnal együtt, akihez bensőséges barátság szálai fűzték.

*
Márton Áron gyulafehérvári püspök halálának évfordulója kapcsán szeptember 27-én Budapesten volt hívei, barátai és tisztelői szentmise keretében emlékeztek meg a hőslélkü erdélyi főpapról a Szervita templomban.

*
Mária neve ünnepén, szeptember 12-én áldotta meg Paskai bíboros prímás, Jávör András népjóléti minisztériumi államtitkár, Budakeszi polgármestere és az önkormányzat vezetői jelenlétében, a helybeli HÍD családsegítő központ épületét. Az ünnepségen Takács Nándor, székesfehérvári megyéspüspök mondott beszédet, amelyben az első emberi család, Ádám és Éva — továbbá a Szent Család: Jézus, Mária és József, és az első szent magyar család: Szent István, Boldog Gizella és Szent Imre példáján mutatta be a család újjászületésének fontosságát. Frank Miklós, a Magyar Püspöki Kar Karitás megbízottja, a HÍD családsegítő központok úttörő jellegét méltatta, rámutatva az állam és egyház közti együttműködésnek az egész nemzetet szolgáló partneri viszonyára.

*
Az Isteni Megváltó Leányai kongregációja most ünnepli akapitása 125. évfordulóját. Ebből az alkalomból a Szent-anya táviratilag küldte áldását a nővéreknek, akik október 1-e és 21-e között tartották összejövetelüket a Róma közelében fekvő Grottaferrata-ban, amelyen felmérték a rend helyzetét a világban és megbeszélték feladataikat az evangelizálás terén. Sopronban magyar, osztrák, szlovák és amerikai rendtartományok tagjai jöttek össze az évforduló megünneplésére. A bécsi alapítású rendnek jelenleg 1600 tagja van, akik 12 tendtartományban, 170 közösség keretében működnek. A kommunisták által történt feloszlásuk előtt, 1950-ig Magyarországon 20 helységben, főleg leányneveléssel foglalkoztak. A híres budapesti Margit intézet — a jelenlegi Bibókollégium — is az ő intézetük volt. (VR)

*
A Batthyány-Strattmann Lászlóról elnevezett budapesti látássérült gyermekek otthona, szeptember 18-án ünnepelte fennállása 10. évfordulóját. Déllelőtt a vak gyermekek megható ünnepség keretében énekekkel, táncokkal, szavaltókkal tették bizonyosságot képességeikről és arról a türelmes szeretetről, amelylyel nevelik, elsősorban az otthon alapítója, Fehér Anna foglalkozik velük. Délután a budai „Szent Ferenc sebei”-templomban volt hálaadó szentmise, amelyet a művelődésügyi minisztérium egyházi ügyosztályának vezetője, Korzenszky Richárd bencés szerzetes mondott számos pappal, köztük az intézmény lelkes támogatójával, Bácsvári Róbert jezsuita atyával együtt.

*
A magyarországi piarista rendtartomány ez évben ünnepli a rend megalapításának 350. évfordulóját. Ennek keretében zárandoklatot rendeztek a székesfehérvári Podolinba, a térség első piarista rendházába és templomába. A jelenleg Szlovákia területén fekvő kis város, az alapításkor a királyi Magyarországhoz, majd később Lengyelországhoz tartozott. Az évfordulóról, szeptember 26-án és 27-én közösen emlékeztek meg a magyar, lengyel és az újraalakult szlovák rendtartományok. (VR)

A környezetvédelem erkölcsi köteleesség

— A RIO DE JANEIRO-I NEMZETKÖZI ÉRTEKEZLET MARGÓJÁRA —

Június elején a Brazíliában, Rio de Janeiroban megtartott környezetvédelmi világkonferencián a Szentszék Renato Martino érsek képviselte, aki figyelmet érdemlő előadást tartott. Előadását három fő téma uralta: az ember központi helye a teremtésben; a környezetvédelem és a fejlődés erkölcsi szempontjai; végül az ember köteleességei a természettel és embertársaival kapcsolatban. Hangsúlyozta, hogy minden fejlesztési modell végső célja az emberi személyiség kibontakoztatása. Ebből következik az emberi élet környezetének védelme. Az ember Isten teremtésének része, ezért kell mindenkinek egyaránt részesednie a Föld javaiból. Ez az emberi szolidaritás alapja. Meg kell tanulnunk újra összhangban élni nemcsak Istennel, hanem a teremtéssel is — hangsúlyozta a Vatikáni delegáció vezetője.

A környezetvédelem korunk egyik nagy, ha nem a legnagyobb kihívása és elodázhatatlan feladata a ma élő embereknek. Ennek tudatában az egyház számtalan alkalommal fejtette ki a maga állásfoglalását. Talán érdemes itt emlékeztetni II. János Pál pápának a két évvel ezelőtti Békevilágnapra küldött üzenetére, amelynek sokatmondó jelmondata így szólt: „Béke a teremtő Istennel — béke az egész teremtett világgal”. Az üzenet előljáróban leszögezte, hogy „a világbékét ma — túl a fegyverkezési hajszán, az egyes tájegységeket sújtó konfliktusokon és a népek és nemzetek között fennálló igazságtalanságokon — a természet iránti tisztelet hiánya is veszélyezteti. A természet erőforrásait az emberiség elpazarolja és az emberi élet minősége állandóan romlik.

Az egészséges környezet ellen irányuló veszélyeknek számos megnyilatkozása van. Ide tartozik az ózonréteg fokozatos sérülése, az élet tiszteletének hanyatlása, az állat- és növényfajok pusztulása és kiirtása, genetikai machinációk. Szükséges tehát, hogy a környezetvédelem egyfajta erkölcsi köteleességgé váljon. Minden eszközzel szorgalmazni kell, hogy kialakuljon bizonyos környezetvédelmi tudat, mégpedig konkrét kezdeményezések és programok kidolgozásával. A megoldások keresése két alapelven nyugszik. Az egyik, hogy a világ-egyetemben belső és dinamikus rend működik. Az emberiségnek ezt fel kell kutatnia és körültekintően ki kell aknáznia, védelmezve a természet integritását. A másik pedig, hogy a Föld közös örökségünk, gyümölcseit tehát mindenki javára kell fordítani. Ez nyilvánvalóvá teszi, hogy Földünk erőforrásait nemzetközi együttműködési rendszerek útján kell szabályozni, anélkül azonban, hogy ez az egyes államok felelősségét csökkentené. Minthogy a Föld mindannyiunk közös öröksége, nyilván igazságtalan, ha kiváltságosak kis rétege halmozza fel az erőforrásokat, miközben emberek tömegei nyomorban tengődnek, vagy létminimumon élnek. A környezetet sújtó tragédiák valamennyiünket emlékeztessenek arra, hogy az egyéni és kollektív kapzsiság súlyos elmentésben áll a teremtett világmindenség rendjével, amelybe mélyen bele van véve az egymástól való kölcsönös függés is.

Tehát: szolidaritás a Teremtő és a teremtett világ között! A teremtést megcsalni ugyanis annyi, mint Istent megcsalni. Szolidaritás a környezeti problémák konkrét megoldására, a strukturális szegénységi formák legyőzésére,

hogy ezáltal újfajta kapcsolatok alakuljanak ki az egyes államok és népek között. Csak ilyen körültekintő együttműködéssel lehet elhárítani a természet ellen irányuló veszélyeket.

Asszisi Szent Ferenc 1979 óta a környezet védőszentje is. Nálánál senki sem lehet igazabb ösztönző abban, hogy társadalmunk újrafogalmazza életstílusát és ne feledkezzék meg a teremtett világ esztétikai értékéről sem. (M. K. — V. R.)

JÓ ITT, URAM

*Napfény remeg oltárodon.
Elméledem. Almélkodom.
Mert ésszel föl nem értelek,
körülcsapong a képzelet.*

*Libeg-lobog a gyertyafény
az oszlopok komor kövén.
Így tükrözöm, ha lángot ad,
melengető világodat.*

*Majd elmélázva, csöndesen
házdadra ül szelíd szemem.
Az ajtaján épp összeér
búzakalász, szőlőlevél.*

*A vázákon illat lebeg.
Vedd birtokodba kertedet:
újból kinyílt Paradicsom,
hol rózsák ring és lilium.*

*Forrás is csörgedezik itt.
Szomjas szívem abból iszik.
Péterrel együtt mondhatom:
Jó itt, Uram, jó itt nagyon!*

*A füzérek zöld aranyán
ütném föl árnyékos tanyám
s a bíborszínű szőnyegen
vetném meg hús fekvőhelyem.*

Tűz Tamás (1916—1992)

A HITTANI KONGREGÁCIÓ AZ „ANGYALOK MŰVE” MOZGALOMRÓL

A német nyelvterület püspökségeiben pozitív visszhangot váltott ki a Hittani Kongregáció új dekrétuma, mely elítéli az „Angyalok műve” (Opus Angelorum) nevű mozgalom tevékenységét és, hogy különleges megbízottat neveztek ki, aki a vatikáni dekrétum foganatosításáért felelős.

Az „Angyalok műve” mozgalom alapítója a már elhunyt, innsbrucki származású Gabriele Bitterlich, aki az angyalokkal kapcsolatos „sugallatait” 1947-ben kezdte följegyezni. A mozgalom központja a Petersberg-i vár Tirolban, de 1965 óta az egész német nyelvterületen elterjedt, sőt portugál nyelvterületen is nagyobb aktivitás tapasztalható. Saját adataik szerint egymillió tagjuk van, ebből 40—50 ezer Ausztriában. A Hittani Kongregáció már 1983-ban felszólította az „Angyalok műve” felelőseit, hogy tartsák magukat az egyház tanításaihoz, a Bitterlich-féle megnyilatkozások szerinti angyalneveket ne alkalmazzanak, ne követeljenek hallgatási tilalmat tagjaiktól, és tartsák magukat az egyház liturgikus rendjéhez.

Az „Angyalok műve” mozgalom az angyalokról terjesztett tanaiban és az ebből levezetett praktikáiban eltér az egyház tanításától és a Szentírástól. Az új rendelkezés az „angyaloszentelés” különböző formáit éppúgy megtiltja, mint a szentségek ún. „távoli kiszolgáltatását”. Szintén tilos a mozgalom eszmeiségéből eredő szövegek, imák és rítusok bevonása az eucharisztikus liturgiába. A Hittani Kongregáció tilalom alá helyezte Gabriele Bitterlich „kézikönyvét” is, mely az állítólagos látomásokban közölt 400 angyalnevet és 200 démonnevet, valamint a velük kapcsolatos tanokat tartalmazza. (KAP)

Köszönő sorok Máriacell távozó superiorának

Máriacell kisasszony napi, nagy fény-nyel megült búcsúnapján (szept. 8) — legalább lélekben — mi is ott voltunk magyarok, akik itt élünk a szabad Nyugaton, de azok talán méginkább, akik hazulról, nem törődve a szigorú tilalommal, zárandokoltak el Máriacellbe a vértanú Mindszenty bíboros sírjához és könyörögtek a celli Szűzanyához a magyar nép sorsának jórafordulásáért.

Erre kellett gondolnunk, amikor a linzi püspök méltatta a távozó bencés superior, P. Dr. Veremund Hochreiter többévtizedes máriacelli szolgálatát, a sok segítséget, melyet a vasfüggöny mögül érkezett zárandokoknak nyújtott. Különösen szívén viselte — ezt már mi mondjuk — ez tette magáévá a magyar zárandokok ügyét-baját, minek számtalan példáját sorolhatnánk el.

Tudjuk, hogy Mindszenty bíboroshoz bensőséges személyes kapcsolatok fűzték. De azt kevesen tudják, pedig tény: ő vetette fel a gondolatot, hogy Mindszenty bíboros Máriacellbe temetkezzék. Három hónappal a primás halála előtt, 1975 február 6-án kelt levelében írta hozzá: „Engedje meg Eminenciád, hogy leírjam az elmúlt év őszén támadt gondolatomat. A máriacelli bazilikában van eltemetve 1685 óta Szelepcsényi György esztergomi érsek, magyar primás. Nem lenne-e meggondolandó, ha Mindszenty bíboros is a Magna Domina Hungarorum bazilikájában kapna ideiglenes sírhelyet, amíg Esztergomba, a saját székesegyházába való átszállítás megtörténhet.” (Németből fordítva.)

Ennek a levélnek értelmében lett Máriacell Mindszenty bíboros nyughelye. Ugyanis Mindszenty korábbi, 1973 no-

vember 17-én keltezett bécsi végrendeletében még ez áll: „Holttestem egyelőre itt (ti. Bécsben! Sz. J.) kerüljön a leg-egyszerűbb pihenőre, lehetőleg magyar papok sírja közelében”.

A máriacelli bazilika Szent László kápolnájában lévő vörösmárvány sírkö-lapjára is a superior ötletéből és az ő fogalmazásában került a sokat idézett szép mondat: „Vixit et vivat Pannoniae Sacrae” = Él és él a szent Pannoniáért (Magyarországot).

És még: mennyit instanciázott oszt-rák egyházi, rendi előljáróknál a máriacelli Mindszenty Emlékmúzeum és a begyoldalon álló Mindszenty műem-lék-stáció életre hívásáért — nem kisebbítve természetesen a Mindszenty Em-lékbizottság és az Alapítvány érdemeit — mindkettőnek ő lett az öre és gond-viselője...

„Máriacelli emlékkönyv” című munkám írása, illetve a kegyhely magyar emlékeinek nyomozása során, mindig készségesen és haszonnal állt segítségemre. Csak példaként említem: két már elveszettnek hitt és általam felkutatott, történelmi becsű magyar műkincs meg-mentése és restaurálása is csak rajta keresztül sikerülhetett. Az egyik: az 1697-ből való Nádasdy-féle, tükörrre festett, ezüstkeretes Madonna-kép (ma a Bazilika régi Kincstárában látható); — a másik egy Árpád-bázi Szent Erzsébetet ábrázoló, magyar mestertől való, nagyobb méretű olajfestmény, amelyet 1857-ben a magyar nemzet felajánlása-ként 30 ezer magyar zárandok élén Scitouszky hercegprimás hozott Magyaror-szágból — (Gyönyörű ötvösművű ke-retének nagyrészt, valószínűleg a má-sodik világháború idején, barbár kezek összetörték!) — és amelyet ugyancsak sikerült restaurálni. 1977-ben ünne-pélyes formában helyeztettük vissza ere-deti helyére, a Katalin kápolnába.

Most, amikor a páter superior, dr. Veremund Hochreiter elhagyja a ked-ves Máriacell, búcsúajándékkul ígérhe-tünk-e többet, minthogy további élet-útján is hálánk és imádságunk fogja kí-sérni.

Szamosi József

Az új superior

A máriacelli kegytemplom búcsúnap-ján, szeptember 8-án, iktatták be Mária-cell új superiorját, Karl Schauer bencés atyát. Ezentúl a kegyhely feladatait Kremsmünster helyett St. Lambrecht, Máriacell anyakolostora látja el. A Kisasz-szony napi szentmisén 4 bíboros, több mint 50 püspök és apát, és mintegy 300 pap koncelebrált a zsúfolásig megtelt ba-zilikában. A koncelebráló főpásztorok kö-zül Ausztrián kívül Magyarországból, Hor-vátországból, Szlovóniából, Csehorszá-gból és Erdélyből jöttek el számosan; a magyar papság és hívek élén Paskai László bíboros-primással és Seregély István egri érsekkel. Jelen volt Thomas Klestil osztrák államelnök és elődei kö-zül Kurt Waldheim és Rudolf Kirchschl-äger. Beiktatási beszédében Maximilian Aichern linzi püspök a kegyhely közel-múlt történetét ismertette és méltatta az eddigi superior, P. Dr. Veremund Hoch-reiter érdemeit, különösen kiemelve a korábbi évtizedekben a vasfüggöny or-szágaiból érkezett „titkos” zárandokok megsegítésében végzett munkáját.

A kegytemplom közelében nemrég nyílt meg a Korda Zárandokház, amelyet a magyar alapítású Jézus Szíve Népleá-nyok Társasága tart fenn.

Tanévnyitás a Kastli Gimnáziumban

Az 1992/93-as tanévnyitás a Magyar Televízió kamerái előtt folyt le. Ünne-pességünket a hagyományos „Veni Sancte” istentisztelettel szeptember 14-én kezd-tük, utána a 280 főt számláló diákság át-vonult a refektóriumba, ahol szavalattal, zenével és ünnepi beszéddel színezve köszöntöttük egymást és az új tanévet. Különleges örömmel nyugtáztuk, hogy mind az 5., mind pedig a 6. osztályban 20-ra nőtt a tanulók létszáma. Az új ta-nulók az ötödikeseket kivéve mind fel-vételi vizsga alapján nyertek helyet gim-náziumunkban.

Az idei tanévet az „Europäisches Gym-nasium” modell jegyében kezdtük meg, ami főleg a 6., 9. és 11. osztályban ho-zott tantervi és óraszámú változásokat. Így az angolt már hatodiktól kezdve ta-nítjuk, a kémia pedig a 9. osztálytól kö-telező, míg a 11.-esek az orosz és spa-nyol nyelvet tanulhatják negyedik idegen nyelvként. Reméljük, hoy diákjaink meg fognak birkózni az új követelményekkel, melyek a modell alkalmazása követke-zésében kétségtelenül megnöttek. Ezért a

héivégi pihenésre és kikapcsolódási le-hetőségekre is nagyobb hangsúlyt igyek-szünk fektetni. Diákjainknak fokozottabb mértékben kell megismerkedniük „másod-ik hazájukkal”, így tanulmányi jellegű kirándulásokat fogunk szervezni Bajor-ország és Németország nevezetes váro-saiba és kiránduló helyeire.

Az első ilyen jellegű utazás szeptember 21-én már meg is történt: diákjaink há-rom busszal Berchingbe utaztak, ahol a Rajna-Majna-Duna csatorna felavatásán vehettek részt. Erre az eseményre a du-namenti államokból is érkeztek fiatalok, akik különböző kulturális műsorokkal képviselték hazájukat a közös európai szellem jegyében. Néptáncsoportunk 3 napon keresztül szerepelt, nagy sikert aratva a főtéren összesereglett nézőkö-zönség előtt.

Reméljük, hogy az így szerzett tapasztalatok diákjainkat még jobban hozzá-se-gítik ahhoz, hogy otthonosabban mozog-janak új környezetükben.

Szalay András igazgató.

Egyház és liberalizmus

A Nemhívőkkel Folytatott Párbeszéd Pápai Tanácsa szervezésében szeptem-ber 17-e és 20-a között nemzetközi szim-póriumot tartottak Prágában „Új vallás-szabadság Keleten és liberalizmus Nyu-gaton” témáról. A találkozó, amely a Szent Vitus székesegyházban konceleb-rált ünnepélyes szentmisével ért véget, mintegy 50 szakember vitatta meg a li-beralizmus jelenségét különböző szem-pontokból.

A Pápai Tanács elnöke, Paul Poupard bíboros a témaválasztás időszerűségét hangoztatta. A szabadság kérdése ugyan-is alapvetően fontos Európában az egy-ház jövője számára. A liberalizmus a kor-látlan szabadságot teszi meg minden cselekvés és történelmi folyamat alap-jának és feltételének, az egyetlen köve-tendő normának és abszolút értéknek tekintve. A keresztény felfogás szerint vi-szont Isten az abszolút érték és minden érték alapja.

Az egyház és a nemhívők közötti pár-beszéd egyik legfontosabb és legnehe-

zebb feladata az új évezred küszöbén, hogy megvilágítsa: a szabadság csak Isten jelenlétében valósulhat meg igazán. Az egyháznak fel kell emelnie szavát azoknak az értékeknek védelmében, amelyek az ember valódi szabadságának biztosítékai. Tudom, hogy sokan — mon-dta a bíboros —, akik a szabadságot a transzcendensben gyökerező bármiféle vonatkozási pont nélkül abszolút auto-nómiának tekintik, megtagadják az egy-házról azt a jogot, hogy nyilvánosan fel-lépjen ezeknek az értékeknek a védel-mében. Köztük nemcsak a tegnapi és a mai kommunisták találhatók meg, hanem azok is, akik a közelmúltban még az egy-házzal vállaltva küzdöttek a kommunista elnyomás ellen. Amikor az egyház a szabadság hamis eszméje ellen küzd, az ember valódi boldogságának ügyét szolgálja. Egy korlátok nélküli szabadság csak mélység nélküli léthez, látóhatár nélküli élethez, jövő nélküli társadalom-hoz vezet — hangoztatta a bíboros. (VR)

Cigányok római zárandoklata

Augusztus 23-án ért véget az elzászi cigányok három napos római zárandok-lata. Hétfőn délelőtt a nagy Citroen autókhoz csatolt modern lakókocsikból álló karaván a Róma melletti tenger-parti kempingből visszaindult a záran-doklat hazai állomása, a Lourdes-i Má-ria-kegyhely felé, ahol az 500 elzászi cigányhoz még újabb 1500 francia ci-gány csatlakozott. A 100 lakókocsival érkezett elzászi cigányokat római záran-doklatukra elkísérték lelkészeik és né-hány szerzetesnő, akik megosztják velük vándoréletüket. A zárandoklat célja az volt, hogy tanúskodjanak hitükről és Róma iránti hűségükről, különös tekin-tettel arra, hogy a világszerte hódító szekták az utóbbi években megkörnyé-kezték a francia cigányokat is, akiknek mintegy a fele pünkösdistá volt. A za-rándoklat programján egy bünbánati szertartás szerepelt a Szent Sebestyén bazilikában, majd ünnepélyes szentmi-sén vettek részt, amelyet Pierre Duprey érsek, a Keresztény Egység Pápai Taná-csának titkára mutatott be, és amelynek során 12 gyermek első áldozó lett, va-sárnap délelőtt pedig Giovanni Cheli érsek, az Elvándorlók Pápai Tanácsá-nak elnöke mondta a szabadteri szent-misést szálláshelyük közelében. Mivel a

Szentatya betegsége miatt nem találko-zhatott a cigány-zárandoklat tagjaival, ezért Re érseken, az Államtitkárság he-lyettesén keresztül juttatta el hozzájuk üzenetét és apostoli áldását. A Szentatya többek között arra kérte az elzászi ci-gányokat, hogy a mostani történelmi helyzetben, amikor egész Európában meg kell újítani az evangelizáló erőfe-sztítéseket, vállaljanak részt ebből az evangelizálásból, mint Krisztus testének tagjai, mint elvitathatatlan méltósággal rendelkező keresztények, A Szentatya emlékeztetett a cigányok, mint jelentős európai kisebbség jogaira, évszázados hagyományaira, majd a Szent Szűz, a cigányok királynője, mindannyiunk Édesanyja oltalmába ajánlotta római zárandoklatukat.

Az elzászi cigányok zárandoklatát se-gítő Elvándorlók Pápai Tanácsának el-nöke, Giovanni Cheli érsek a Vatikáni Rádióknak adott nyilatkozatában a ci-gányok hagyományos pozitív értékei kö-zött megemlítette az idősek feltétlen tiszteletét és a családhoz való tartozás erős érzését. (M. K.)

Az erény a lélek egészsége, ahogy a bűn a lélek betegsége.

Széchenyi

ŐSZI ÚT

Kopasz már a faszor teteje,
álmosan vetkezik lefele.
Lomb alatt a fakó lomb csörög. —
Nincs öröm, fájdalom sincs örök.

Megy az ősz, jön a tél, lealáz,
hazavár egy hideg putriház,
abban egy özvegy és árva ágy,
ablakán jégvirág lesz a vágy...

Álmosan, csendesen ballagok,
nézek egy lefutó csillagot.
Nyitok egy életunt kiskaput.
Sírba visz, — hazavisz minden út.

Erdélyi József (1896—1978)

KONFERENCIA

A GYERMEKPROSTITÚCIÓRÓL

Thailand fővárosában, Bangkokban, a Pápai Család-Tanács kezdeményezésére, az UNICEF részvételével világméretű csúcstalálkozót rendeztek a gyermekek szexuális kihasználása, röviden a gyer-mekprostitúció problémájának megtár-gyalására. Bár erről nincsenek pontos felmérések, köztudottan a jelenség fő-ként a harmadik világ országaiban mu-tatkozik nagy mértékben. A szegény or-szágokban a gyermekeket elsősorban a pornográfia és a turizmus fellendítésének céljaira használják ki, a fejlett orszá-gokban pedig a homoszexualizmus ál-dozataivá válnak. Ez a visszataszító gyakorlat csaknem minden esetben fi-zikailag, lelkiileg és erkölcsileg egyszer s mindenkorra tönkreteszi az érintett gyer-mekeket. A konferencia Giovanni Cheli érsek, az Elvándorlók Pápai Tanácsa el-nökének beszámolójával ért véget.

Az élet könyvéből

FRANCIAORSZÁG

A keresztség szentségében részesültek:
Harmat József, Villeurbanne-ban; Volle Imre, Thierry és Majtényi Veronika fia, Lyonban. Peysson Francis, Ives és Gulyás Nathália fia, Pont-de-Chéruy-ben. Nuel Marie, Pascal és Majtényi Ágnes leánya, La Tour-du-Pin-ben. Nagy-Révész Gabrielle, Cannes-ban. Pári Béla, Baján. Győr Ambre, Lyonban. Virágh Márion, Bernin-ben. A keresztség szentsége sugározza be életüket!

Szentségi házasságot kötöttek: Neumann Erik és Barnasson Isabelle, Románs-ban. Újvári Éva és Tichit Gilles, Béziers-ben. Fischnaller Diana és Riehl Christophe, Lozanneban. Havasi József és Gonsalvez Corinne, Mauguiau-ban. Havasi Corinne és Jean-François Texier, Lagnieu-ben. — Sok boldogságot! Az örök hazába költöztek:

Fontanési József, 86 éves korában, Grenoble-ban. Németh Norbert, 52 évesen, Vernaisonban. Szalay Jozsef, 69 éves korában, Voreppe-ben. Fekete Jánosné szül. Ács Pirooska, 64 évesen, Bourgoin-Jallieu-ben. Oláh Károly, 39 éves korában, Lyonban. Tamási Miklósné szül. Hilaire Monique, 50 évesen, Lyonban. Mas Marcelné, szül. Jillek Szilvia, 55 éves korában, Lyonban. Adj Uram örök nyugalmat nekik!

NÉMETORSZÁG

Bamberg: Az eltelt negyedév folyamán a nürnbergi Szent Erzsébet templomban egy házasságkötés és három keresztelezés történt.

Keresztelesek: Fábrián András, F. András és Zsuzsanna kisfia, július 11-én részesült a keresztség szentségében. Őt egy kislány, Molnár Andrea, M. Zolt és Anikó gyermeke követte augusztus 16-án.

Házasság: Szöcs Lóránt György és Simon Carmina szeptember 12-én kötöttek szentségi házasságot és kereszteleztette meg Bianca nevű kislányát. Mindannyiuknak gratulálunk és a Mindenható áldását kérjük házasságukra és gyermekeikre.

Berlin: Halottunk: Plaga Valéri, szeretett Vali néni, augusztus 23-án, 81 éves korában elhunyt. Temetése egész kis körben szeptember 30-án volt. A mindenható Isten vegye fel lelkét a mennyi örök dicsőségbe.

Essen: Halottunk: Link Antalné, szül. Herotelendy Ida, 66 éves korában elhunyt. Temetése szeptember 18-án a Bochum-Querenburg-i temetőben volt. Gyászolják: férje, fia és annak családja, testvére és rokonai. Nyugodjék békében!

Frankfurt és környéke: 1992 augusztus 1-én Csantavéren, Balázs István és Bruckner Enikő szentségi házasságot kötött. Sok boldogságot kívánunk!

Miklós atya válaszol

A Vatikán nemrég közzétett egy az amerikai püspökökhöz címzett iratot a homoszexuális személyekre vonatkozó állami törvénykezéssről. Egy budapesti levélíró ezzel kapcsolatban a következő kérdést tette föl:

Az újságban olvastam egy rövid hírt, mely szerint a Vatikán újra elítélte a homoszexualitást és az olyan törvényeket, amelyek a homoszexuálisokkal szemben megszüntetnek minden megkülönböztetést. Ezt így nehezen tudom elképzelni és eddig nem sikerült megszerezni ennek az iratnak a szövegét.

Miklós atya válaszol:

Az irat angol szövege birtokomban van és azt olvasva igazat kell adnom hallgatónknak: az újságíró vagy nem ismerte az eredeti szöveget, vagy tudatosan elferdítette annak lényegét, amin szintén nem csodálkoznék, ismerve a magyar sajtó egy részének beállítottságát. Mindenekelőtt szeretném leszögezni: a Vatikán ugyan többször nyilatkozott a homoszexuálisok problémájáról, legutoljára azok lelkipásztori ellátásáról 1986-ban, de a homoszexualitást, mint ilyet, sosem ítélte el, hiszen az esetek legnagyobb részében erről az illetőkről nem lehetett szó. Azt azonban megállapította: a homoszexuális hajlam objektív rendellenesség, azaz eltérés az általános szexuális hajlamtól. Egyben rámutatott: a homoszexuális nemi kapcsolatok mint minden házasságon kívüli

A keresztség szentségében részesült: Barcsay András Máté Imre, B. András és Pfaff Gabriella fia, szeptember 23-án. Kívánjuk, hogy növekedjék erőben és egészségben!

Köln: Keresztelesek: Kulcsár Adrián, szeptember 6-án a szülő, keresztszülők és kedves ismerősök körében bensőséges keretek között elnyerte a szentkeresztséget. Növekedjen Isten és a szülei boldogságára.

München: Házasságot kötöttek: Veres Szilárd és Tepfenhart Ilona Erika, május 2-án; Forgács Sándor és Szirtes Katalin, május 16-án; Hilligweg Wolf Bernhardt és Komlósi Éva, július 4-én; Prukker Richard és Kerekes Bianca Mária, augusztus 15-én; Hajdú Pál és Lantos Éva, augusztus 22-én; Pazurik Ottó és Cselte Gabriella Andrea, szeptember 26-án; Ghetina Lucian és Pazurik Erika, október 3-án. Sok boldogságot az ifjú pároknak!

A szentkeresztségben részesült: Németh Stefánia Nikolett, N. Stefan és Anikó kislánya, szeptember 27-én. Növekedjen a Mindenható és kedves családja örömeire!

Halottaink: Kollányi Károly, 87 éves korában elhunyt. Temették október 2-án Augsburgban. Otto de Stefano, 61 éves korában, szeptember 4-én elhunyt. Temetése október 13-án volt a müncheni Nordfriedhofban. Nyugodjanak békében!

SVÁJC

Lausanne: A keresztség szentségében Isten kegyelmi gyermeke és az Anyaszentegyház tagja lett Takács Miklós, T. Gusztáv és Mihály Marie-Christine első gyermeke. Lausanne-ban, szeptember 17-én született, a szentkeresztségben a Lessoc-i kis kápolnában részesült rokonsága körében október 10-én. Sok-sok örömet kívánunk a kedves szülőknek és hozzátartozóknak, a jó Isten adjon sok kegyelmet ez első gyermek testi- és lelki neveléséhez.

Genf: Halálozás: Tábori Ferenc, 70 éves korában az örök hazába költözött. A Mindenható megengedte, hogy hosszas betegség és szenvedés árán tisztuljon és érlelődjék meg lelke az örök élet számára. Az elmúlt években, amikor egészsége bírta, sokszor segített a magyar katolikus misszió rendezvényein, külső ünnepeiben és szívesen, fáradhatatlanul dolgozott. Szeptember 20-án halt meg. Temetése szeptember 25-én volt a Meyrin-i ökömenikus templomból, melyen sok magyar és nemmagyar vett részt. A holttestet a helyi temetőbe temették, ahol most már három magyar holtteste nyugszik. Temetésén hat magyarországi rokona is részt vett. Szívvel imádkoztunk halott testvérünk lelki nyugalmaért, valamint lelki erőért és meggyógyulásért a megpróbált hozzátartozóiért.

VALLÁSI VEZETŐK VILÁGTALÁLHOZÓJA ASSISIBEN

Szeptember 15-én este ért véget a világtalálkozó, amelyet — az 1986-os Assisi-i békeima találkozó lelki örökségeként — a római Szent Egyed közösség fiataljai kezdeményeztek. Martini milánói bíboros érsek az imatálálkozó végén bejelentette, hogy jövőre az ő városa, Milánó látja vendégül a világ minden részéről érkező katolikus, protestáns, ortodox, zsidó, muzulmán, buddhista, sintoista és egyéb vallások képviselőit. A találkozó záróaktusát tévé közvetítés sugározta az egész világra.

Az „Emberek és vallások” címszóval megrendezett találkozóra II. János Pál pápa üzenetet küldött, amelyet Cassidy bíboros, a Keresztény Egység Pápai Tanácsának elnöke olvasott fel. A Szentatya határozott hangú felhívásban rámutat az Európában érezhető egységtörekvésekre a nacionalizmusok feléledése és az elzárkózás veszélye ellenére. „Európát ismét abszurd és kegyetlen háború ostromozza” — állapítja meg aggodalommal a pápai üzenet, hangsúlyozva, hogy lehetetlen új Európát építeni anélkül, hogy törődnénk az egész föld, az egész emberiség közös jólétével. „Ma a vallásoknak sokkal inkább, mint a múltban, vállalniuk kell történelmi felelősségüket az emberi család egységének szolgálatában”. Éppen a mostani időkben, amikor háború dúl a világ különböző részein, a világnak szüksége van a hívő imájára a béke ajándékáért. (V. R.)

EMLEKTÁBLA AVATÁS A PÁRIZSI MAGYAR MISSZIÓBAN

A párizsi magyarok szeptember 27-én emlékeztek meg Szent István állam- és egyházalapító királyról. E jeles napot ünnepélyesebbé tette Vándory Imre mérnök kezdeményezésére, a hitükért üldözöttek emlékére készült emléktábla leleplezése. A francia szöveg magyar fordítása:

Ezt az emléktáblát Isten dicsőségére, a vértanúk és hitvallók tiszteletére, Mindszenty bíboros-prímás, esztergomi érsek születésének 100. évfordulóján állították 1992-ben a párizsi Magyar Katolikus Misszióban.

A végén személyes hitvallásként a teherviselők neve olvasható. Az emléktábla beszentelésén, amelyet *Vingt-Trois* püspök végzett, jelen voltak a magyar külképviseletek vezetői, élükön *dr. Szávai János* nagykövet.

A KATOLIKUS EGYHÁZ TELJES SZABADSÁGA KUBÁBAN?

Kuba új szentszéki nagykövete megbízólevelének átadása alkalmából, II. János Pál pápa kérte a vallásszabadság teljes és tényleges elismerését és a hívők jogainak érvényesítését Kubában. Kifejezte reményét, hogy a kormányzat a hívő katolikusoknak lehetővé teszi a tevékeny részvételt a közéletben és nem akadályozza az egyház lelkipásztori és karitatív tevékenységét.

Kerekasztal-beszélgetés a sátánizmusról

Megrázó filmet mutattak be nemrég a német televízióban a sátánizmusról, mely érthetően nagy feltűnést és nyugtalanságot keltett a szülők körében, mivel ifjúsági sátánista csoportok titkos praktikáiról szólt. Maga a film nem dokumentum jellegű tényleges helyszíni közvetítésekkel, hanem mesterségesen volt megrendezve, az áldozatok szüleinek (és részben maguknak az áldozatoknak) vallomásai, valamint rendőrségi tények feltárása alapján. A film angol és részben amerikai környezetben készült, ahol társadalmi veszélyt látnak a sátánista szektákban. A filmet követően kerekasztal beszélgetést rendeztek a témáról, melyen részt vett a film rendezője is. A beszélgetés legismertebb személye Herbert Haag professzor volt, aki húsz évvel ezelőtt nagy feltűnést keltett „Abschied vom Teufel” (Búcsú az ördögötől) című könyvével, mely ellen akkor VI. Pál pápa tiltakozott ugyan, a könyv azonban mégis hozzájárult ahhoz, hogy a lefebvre-isták túlzásait és főleg az ördögűzéseket lecsökkentsék, azokat előzetes pszichiátriai vizsgálathoz kössék. Az új német felnőtt-katekizmusban a 450 oldalból csak egy fél oldal foglalja a sátánizmusról a szektákról, melyen részt vett a televíziós beszélgetésben a szektáigyek állami referense is, volt a jelenlevők között pszichológus, pedagógus, a kallódó fiatalokkal foglalkozó szakember.

Az ötnegyedórás műsor lényege az volt, hogy meg kell különböztetni az olyan szélsőséges eseteket, amelyek kifejezetten bűncselekmények (pederasztia és csecsemő-gyilkosságok), és olyanokat, amelyek szektás „agymosással”, orgiákkal és életveszélyes fenyegetésekkel vannak egybekötve, arra az esetre, ha valaki elárulja az összejöveleken történeteket. Ez a rettegés csakugyan a csoporthoz köti a benne résztvevőket és nem egyszer pszichiátriai kezelést válik szükségessé, vagy éppenséggel ide menekülnek a páciensek felve társaik bosszújától. A hozzászólók megegyeztek abban,

hogy a sérült családi háttér nagyban hozzájárulhat a fiatalok elkallódásához, akik számára vonzó lehet az ősi lázadó, a „rebellis” vagyis a sátán. Mivel ezekben a csoportokban érdemnek számít a rossz, beleértve a szexuális ösztönök gátlástalan kielései is, beleeshetnek ilyen szekták csapdájába, amelyek élén többnyire egy erős akaratú ember áll, aki anyagilag is kizsákmányolja híveit. Alkohol és drogok fokozzák a hatást.

Felmerült a kérdés: hová vezethet, ha a sátánista szülők saját gyermeküket is az általános erkölcsi normákkal ellentétesen nevelik: a rosszért jutalmazták, a jóért büntetik? A pszichológus véleménye: ő bízik az ember társaslény voltában; vagyis abban, hogy az ilyen hibásan nevelt gyermek egy idő után önmeleg kárán tanulja meg: nem szakíthat bizonyos erkölcsi normákkal, ha ebben a társadalomban boldogulni akar. Tehát a rossz szülői nevelés ellen fog lázadni. Kialakult az az általános nézet, hogy a magukat sátánistáknak nevezők részben csak a „másság” vonzereje miatt, nem pedig végérvényesen kötelezik el magukat a mozgalom mellett, és hogy komoly társadalmi veszélytől az európai kontinensen nem kell tartani. De azért a szekták, főleg a pszichikai pressziót gyakorlók, veszélyforrást jelenthetnek a fiatalok számára, tehát oda kell figyelniük létükre és működésükre. (M. K.)

NEM CSÜGGEDEK ÉN...

*Nem csüggedek én, nem csüggedek én,
Ha zord is az éjjel:
Kigyullad a fény az Isten egén
S megví a sötétlél.*

*A sír nem egyéb mint hű menedék, —
Elringat a béke;
Csak szárny a halál, melyen tovaszáll
A lélek az égbe.*

Endrődi Sándor (1850—1920)

Hírek — események

Anglia és Wales püspökei június elején nyilatkoztak a Rio-i környezetvédelmi értekezlet alkalmából és felszólítják a gazdag Észak országait, változtassák meg — a szegény déli országok érdekében — életstílusukat és saját fogyasztásuk korlátozásával járuljanak hozzá a szegénység enyhítéséhez. A nyilatkozat szembe fordul azzal az elterjedt nézetel, miszerint a Harmadik Világ túlnépesedése lenne a szegénység oka, ellenkezőleg: a túlnépesedés a szegénység következménye. A szegénység leküzdése megoldaná a lakosság növekedésének problémáját is — hangoztatja a nyilatkozat.

*

Agasztó a paphiány Ausztriában. Idén mindössze 44 szeminaristát szenteltek pappá, 26-ot világi, 18-at pedig szerzetespappá. Ez a szám az elmúlt negyven év negatív rekordja! (KAP)

*

A pekingi kormány három, Rómához való hűsége miatt bebörtönzött püspököt szabadon bocsátott. Ez az intézkedés a Vatikán és a Kínai Népköztársaság közötti közeledés első lépése lehet. Ugyanakkor azonban a nyugati sajtó közölte a Hebei tartományban élő katolikusok levelét, amelyben mély aggodalom szól a bebörtönzött és ismeretlen sorsú 16 püspök és 60 pap sorsa miatt. Fényképekkel is dokumentálják a kínzásokat, amelyeknek a bebörtönzöttek alá vannak vetve. (KIPA)

*

A Vatikán közzétette a Szentszék szervezési és gazdasági ügyeinek felügyeletével megbízott Biborosi Tanács jelentését az 1991 évről. Eszerint a Szentszék pénzügyi hiánya 1991-ben több mint 80 millió dollárt tett ki. Ezt a deficitet azonban sikerült az ún. Péterfillérből és a Vatikánállam bevétel-többletéből fedezni. A Péter-fillér a hívek adománya a Szentszék adminisztrációs kiadásainak fedezésére. A Vatikánállam költségvetése független a Szentszék anyagi ügyeitől, bevételeinek egyik forrása a Vatikáni Múzeum belépőjegyeinek ára. A múltév végén a Szentszéknek 2330 alkalmazottja volt.

Budán, közel a Várhoz és a metróhoz, modern garzonlakás hazlátogatóknak kiadó. Telefon: 01 341 46 24 vagy 093 33 20 34 (Svájc).

SEGITSÜK

AZ ERDÉLYI MAGYAR SAJTÓT

A „Székely Útkereső” című irodalmi és művelődési folyóiratot 1990 tavaszán jelentette meg a székelyudvarhelyi „Erdélyi Gondolat Kiadó”; anyagi nehézségek miatt a folyóirat 1991-ben már csak kéthavonként, ebben az évben pedig csupán három összevont számmal tudott megjelenni. A minden szempontból színvonalas folyóiratot és kiadóját a megszűnés-től csak a Nyugaton élő magyarok (Erdélyből kivándorolt székelyek!) hathatós anyagi segítsége mentheti meg.

Cím: ERDÉLYI GONDOLAT KIADÓ, Str. Croitorilor nr. 10/6, RO 4150 Odorheiu Secuiesc, Jud. Harghita, Romania.

APRÓHIRDETÉSEK

KARÁCSONYI MAGYAR KÖNYV- ÉS HANGLEMEZ KIÁLLÍTÁS MÜNCHENBEN, december 5-én, szombaton és 6-án, vasárnap. Árústitás: 10—19 óráig, a HUNGAR-HOTEL-ben, Paul-Heyse-Str. — Landwehrstr. sarok —, melyre mindenkit szeretettel meghív Katkó Sándor, „MUSICA HUNGARICA”, Rümmanstr. 4. D-8000 München 40, ☎ (089) 30 50 43; Fax: (089) 308 57 39. Az egyetlen még Nyugat-Európában működő magyar könyvkereskedés.

BAYER OSZKÁR élelmiszerkülönlegességekkel várja a látogatókat. ÚJHELYI JENŐ kiváló művész festményeiből állít ki. Könyv és hanglezkatalógusokat kérésre küldünk!

Eladó 100 m² alapterületű ház (3 szoba, konyha, fürdőszoba, zárt veranda) 400 öl kert, melléképület. Jelige: „Budapesttől 20 km.”

Székesfehérváron, Budai út 232, felújítandó ház nagy kerttel 55 ezer DM-ért vagy 380 ezer Öschillingért sürgősen eladó. ☎ (Ausztria) 463-56 218, az esti órákban.

Budán, a III ker.-ben, panorámás, ikerház-építésre alkalmas 1592 m² telek eladó. Telefon-információ a következő számokon kapható. Büro: (07 11) 8 87 18 45; privát: (070 34) 6 27 57.

Nemeskeresztúron, Sümegtől 8, Hévíztől és a Balatontól 25 km-re nemesi úriház eladó. Kastélyszerűen kiépítve, luxus módon berendezve, telefon, parkosított kert. Az ingatlan kb. 7000 m². Eladási ár: 260 ezer DM. Telefon: (0 89) 1 23 31 41 (München).

November 28-án KATALIN BÁLT rendez a Varga család. Érdeklődés és helyfoglalás a (070 34) 2 61 22-es telefonszámon.

Diplomás magyar nő, értelmiségi családból, német nyugdíjas, többnyelvű, 68 éves, 167 cm magas, 58 kg, szeretne megismerkedni egy ugyancsak értelmiségi, korban hozzáillő —nem fiatalabb —, kedves, házias, vidám, nemo-dohányzó, jólelkű magyar férfival, aki szintén egyedül érzi magát, idekint, Nyugaton él, megéltetése jól biztosított és kedve volna utazásokhoz. Válaszokat „Baráti szeretet” jellegre a kiadóba kérek.

Érettségizett, 62 éves, 160 cm magas, rk., zenét, természetet, utazást kedvelő özvegy-asszony ezúton keresi korban hozzáillő, lehetőleg özvegy férfi ismeretségi, aki káros szenvedélyektől mentes, intelligens, komoly és megunta az egyedüllétet. Németországban élők fényképes leveleit „Őszi falevél” jellegre a kiadóba kéri.

Jókinézésű, rendes, házias, szorgalmas, 45 éves építésztechnikusnő, 156/56 kg, barnahajú, zöldszemű, férjhez menne rendes, komoly, intelligens férfihez. Fényképes választ a kiadóba várak: „Ádám hol vagy” jellegre.

Balatontól 13 km-re, Marcaliban, 110 m²-es, 8 éves, 4 1/2 szoba-hallos, galériás, étkezős, tetőbeépített, alapincézett, gázfűtéses családi-ház telekkel és garázzsal eladó. Irányár: 100 ezer DM vagy ötmillió forint. Érdeklődni 17 órától, Münchenben: ☎ (0 89) 58 85 70, vagy Magyarországon: ☎ 0036 85 12 327.

„T É T É N Y” Ungarische Spezialitäten Kreitmayerstr. 26 - 8000 München 2
Telefon: (0 89) 1 29 63 93

Badacsonyi szürkebarát	7.50
Badacsonyi kéknyelű	7.10
Csopaki rizling	6.80
Debrői hárslevelű	6.80
Boglári Chardonnay	7.50
Alföldi olaszrizling	6.20
Villányi burgundi	7.50
Soproni kékrankos	6.80
Tihanyi kisburgundi	7.50
Cabernet Savignon	5.—
Alföldi kékrankos rosé	6.20
Alföldi rosé	6.20
Tokaji szamorodni	12.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji aszú 4 puttonos	16.50
Tokaji aszú 5 puttonos	19.50
Kecskeméti barackpálinka	29.—
Cseresznye-pálinka	25.50
Vilmos körte-pálinka	29.—
Császárkörte	21.50
Unikum	27.50
Szilvapálinka	22.50
Hungaria brut	12.—
Grand Couvee	13.—
Tarhonya, kockatészta nagy	3.80
Paprika káposztával	5.—
Paprika káposztával	11.—
Májas-, véres hurka, disznósajt per kg	12.50
Tokaszalonna	15.—
Füstöltzalonna	10.—
Teperőt	10.—
Friss kolbász	16.—
Házi kolbász	23.—
Desszert szaloncukor 1 kg	17.—

● Üveg árut nem szállítunk! ●

A MAGNUS GmbH mint az OTP-IKKA németországi főképviselője ezúton közli az ÉLETÜNK olvasóival, hogy forintátutalások, valamint Márka-átutalások privát devizaszámlákra, továbbra is lehetségesek.

A befizetéseket kérjük a következő számlára küldeni:

MAGNUS GmbH. Postgiro Frankfurt / M. Kto.-Nr. 110 91-604 BLZ 500 100 60

Öröklakások vásárlása Budapest legjobb helyein már 40.000.— DM-ért lehetséges. Részletajdonok megvásárlására társakat keresünk és kínálunk. Pénzbefektetési és ingatlanközvetítési megbízásokat, valamint a vásárolt ingatlanok kezelését a budapesti irodánk vállalja és bizalmasan intézi.

— KÉRJE RÉSZLETES AJÁNLATUNKAT! —

MAGNUS GmbH
6072 Dreieich - Offenthal
Postfach: 60 11 02
Telefon: (060 74) 6 70 66
TELEFAX: 060 74 - 670 69

GENERAL
AGENTUR

MAGNUS
G.M.B.H.
INTERNATIONALE REPRÄSENTANZ

GENERALAGENTUR der Landessparkassen BUDAPEST/UNGARN

RÁTH MÁRTA, hités fordító és tolmács, magyar-német és német-magyar fordításokat vállal.
Elfriedenstr. 41, 8000 München 82.
Telefon: (0 89) 4 39 53 83

APOLLO
DEMENAGEMENTS

Szállítási vállalat
Szállítások belföldre és külföldre, tengerentúrra — légiszállítással is — költözködés, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.

Összes nyugati és keleti államokba oda és vissza szállítunk!
Magyaroknak árkedvezmény!

APOLLO DEMENAGEMENT

4 bis, route des Jeunes
CH - 1211 Genève 26
Telefon: 022 / 3 43 22 46.
FAX 022 / 3 42 24 75

Magyarul is beszélünk!

Privát cím: Keresztes László
58, route Veyrier,
CH-1227 Carouge / Genève
☎ 022 / 3 42 98 36 este (7 óra után).

Magyarországi képviselőnk:

Éles Apollo kft
H-1121 Budapest XII. ker. Ringló u. 97
Telefon: 226 32 90

ANNEMARIE SCHWARZ hités tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar fordítást és tolmácsolást vállal (szépirodalmi szöveget is). 4000 Düsseldorf 30, Duisburger Str. 26. Telefon: (0211) 4 98 12 88.

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK

N A G Y V Á L A S Z T É K B A N .

Olcsó áron raktárról. Kérje árlistánkat!
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0 911) 35 79 21
Virchovstr. 45 D-8500 Nürnberg 10.

Kiadóhivatalunknál kapható:

Lourdes-i zarándokkönyv (dr. Szabó József összeállítás) 7.— DM
Lourdes — Bernadett nyomdokain (kb. 140 színes képpel) 25.— DM
Videokazetta — Lourdes (magyarul, 50 perces, VHS, PAL) 50.— DM
Közi Horváth József: Mindszenty bíboros. Zsebkönyv. 4.— US \$ 6.— DM
Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászonkötésben. 10.— US \$ 15.— DM
Patrona Hungariae, színes zománcjelvény 3.— DM
Szállításnál + portó költséget számítunk.

Megrendelhető:

Ungarische Katholische Delegatur
ÉLETÜNK kiadóhivatala
Landwehrstr. 66, D-8000 München 2

EMBER MINDHALÁLIG

Billédi Ilona könyve a Bánság szülőtte, Temesvár nagy fia, dr. Fodor József prelátus életéről (1907—1990).

A szép kiállítású, részben színes képekkel dokumentált könyv ára 25.— DM.
Megrendelhető: KUPA, Distelfinkweg 21, D-8000 München 60. ☎ 089 / 864 44 24.

RUPP LÁSZLÓ hités törvényszéki fordító, vállalt fordításokat magyarról németre és németről magyarra. Goethestraße 32, 8000 München 2.

MAGYAR NYELVŰ VIDEÓK, ADÁMFI, Pf. 29, D-5100 Aachen, ☎ (0241) 17 33 55.

Magyarországra közvetítést vállal ingatlanok vételére, eladására BOND - 3 Kft., H-9730 Kőszeg, Postafiók 77, Várkör 69. ☎ (94) 60 238, Telex: 037-376.

MAGYAR SZENTMISÉK BÉCSBEN

Bécsben minden vásár- és ünnepnap van magyar nyelvű szentmise, mindig 10.30 órakor, a Német Lovagrend, árpádházi Szent Erzsébetről elnevezett templomban. Első kerület, Singerstr. 7 szám, (Deutsch-Ordenskirche).

A Bécsbe látogató magyarokat szívesen várjuk. A templom bejárati ajtaja a kapun belül jobbra!
Hegyi György lelkész

MAGYAR SZENTMISÉK GRÁCBAN

Grácban a hónap első vasárnapja kivételével minden vasárnap és ünnepnap tartunk magyar nyelvű szentmisét, délelőtt 10 órakor a Szentháromság templomban, Schloßbergplatz (a Kastner Öhler áruház közelében), melyre a Grácban és Stájerországban élő és ide látogató magyarokat szeretettel hívja és várja P. Nyers János lelkész

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

● HIRDETŐINK FIGYELMÉBE! ●
Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

É L E T Ü N K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkészég
Landwehrstraße 66 · 8000 München 2
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (0 89) 5 32 82 45

Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkészég
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

Kedaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 8000 München 2
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (0 89) 5 32 82 45
Chefredakteur: P. János Szőke.

Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 40.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!

Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 2.50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.— vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúrra légipostával DM 40.—

Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadjunk el.

Postgiroamt München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto

Erscheint 11mal im Jahr.

Druck: Danubia Druckerei GmbH-Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei. A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK
FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkötőnkra, hanem postacsekkkötőnkre kérünk: Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonder-

konto: Postgiroamt München,
Konto-Nr.: 606 50-803.

HIRDESEN AZ ÉLETÜNKBEN!
Hirdetési díjak 1990. október 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés ára soronként (kb. 40 betű) DM 6.—
Jellege portóval DM 6.—
Külön kívánságokat esetenként árazunk.
Üzleti hirdetések soronként DM 9.—
Nagybetűs (kétsoros) sor DM 18.—
Keretben megkezdett 5 cm-ként DM 12.—
Kétféle hirdetés az összeg kétszerese.
Egymásután háromszori hirdetés esetén 10 százalékos kedvezmény.
Egymásután hatszori hirdetés esetén 20 százalékos kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25% kedvezmény.
Hirdetések határideje minden hónap 15-ig befizetve!

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza.

Hivatalos órák a hirdetésekkel kapcsolatban: hétfőtől — péntekig, 10.00 — 15.00 óra között.

Kérjük kedves olvasóinkat, hogy csak ez időben érdeklődjenek telefonon.

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK
FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnkél: Joseph D A N I, Deer Valley, P.O.Box 43126, Calgary, Alta T 2 J 7 A 7, Canada.

A címre küldött csekken feltüntetendő: „É L E T Ü N K”. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekket. Itt egyenként beváltásnál a 40.— DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 17.— US \$ + 13.— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

DIÓSZEGHY TIBOR, hités tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, valamint fordítói szolgálat hitelesítéssel minden más nyelvterületen. Németországban felvilágosítás hétköznapi problémák esetén. D-4040 Neuss 1, Daimlerstr. 249. ☎ (02131) 54 13 17.

A U S Z T R Á L I A !

Ha magányos életébe már beleunt, van világvizonylatban nagyra becsült magyar nyelvű TÁRSKERESŐ szervezet, mely bizalommal segítséget tud nyújtani Önnek is. Információért levélben küldjön: 5 US\$, 10 DM 4 \$, 50 SK, 10 SFr., 50 Ffr., vagy 80 ÖSch. Légi postai költségre az alábbi címre: GLOBALCONTACT „EG 2092”. P.O.Box 325, SUNSHINE, VICTORIA 3020, AUSTRALIA. Kérjük a borítékra és a levélben címzését nyomtatott nagybetűkkel olvashatóan írni.